

A close-up photograph of a human hand, palm facing up, with several small green herb leaves scattered across the fingers and palm. The background is a plain, light-colored surface.

Literárna jar
Ondreja Čiliaka
2023

antológia víťazných prác

Antológia víťazných prác súťaže

Literárna jar Ondreja Čiliaka 2023

Copyright © kolektív autorov, 2023.

Všetky práva vyhradené.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Editor: Marek Mitaš

Grafická úprava: Dominika Belanská

Titulná fotografia „Growing Destiny“ © Dominika Belanská, 2021

Vydala Hornonitrianska knižnica v Prievidzi
2023

úvodné slová	4
ocenenia	5
seniorky a seniori	6
dospelí....	29
študentky a študenti	45
žiačky a žiaci	63

Milí čitatelia, milí autori,

tento zborník vyšiel ako kolekcia víťazných prác 20. ročníka súťaže Literárna Jar Ondreja Čiliaka. Do súťaže sa celkovo prihlásilo 121 autorov a diela hodnotila trojčlenná porota. Predsedom poroty tohto ročníka bol spisovateľ Jozef Banáš, druhou členkou poroty bola Lucia Čarná z vydavateľstva IKAR. Hornonitriansku knižnicu v Prievidzi a Slovenské centrum PEN zastupoval v porote Marek Mittaš.

Za dvadsať rokov sa toho naozaj veľa zmení. A aj Jar nám za tie roky vyrástla. Začínala ako súťaž z nadšenia knihovníčok a dnes prerástla rozmery mesta, okresu, dokonca aj Slovenska. Literárna súťaž však nie je súťažou v pravom zmysle slova. Nikto sa nikoho nesnaží poraziť, no každý chce rásť. Každý autor chce nájsť pre svoje myšlienky, vnímanie sveta pretavené do hry slov, svojho poslucháča. Preto je pre mnohých autorov istou štartovacou čiarou do sveta práve literárna súťaž.

Na veku pritom nezáleží, pretože s talentom je to tak trochu ako s láskou, dokáže rozkvitnúť v každom veku. Aj preto je literárna jar Ondreja Čiliaka svojim spôsobom unikátna. Dáva možnosť nielen tým najmladším autorom, ale aj seniorom, ktorí si možno nenašli počas aktívneho života čas na písanie, a literárna jar pre nich môže prísť aj v jeseni života.

Vychutnajte si zážitok z diel autorov, ktorí sa rozhodli dať priestor svojmu talentu a po literárnej jari ich čaká svetlá autorská budúcnosť.

Marek Mittaš
člen poroty

žiačky a žiaci

(do 12 rokov)

poézia

1. miesto: **Alica Bartoš**
2. miesto: **Mateo Ďurina**
3. miesto: **Sebastián Miškovský**

próza

1. miesto: **Barbora Gajdošová**
2. miesto: **Richard Fialka**
3. miesto: **Tereza Filínová**

študentky a študenti

(do 18 rokov)

poézia

1. miesto: **Anton Tobias Vražič**
2. miesto: **Diana Jaššová**
3. miesto: **Laura Godálová**

próza

1. miesto: **Adela Bakošová**
2. miesto: **Erika Sadloňová**
3. miesto: **Kristína Tenkelová**

dospelí

(do 60 rokov)

poézia

1. miesto: **Lenka Želonková**
2. miesto: **Eva Širotníková**
3. miesto: **Stanislav Krivjanský**

próza

1. miesto: **Nina Kadáková**
2. miesto: **Henrich Fačkovec**
3. miesto: **Zuzana Bučková**

seniorčky a seniori

(nad 60 rokov)

poézia

1. miesto: **Pavol Fekete**
2. miesto: **Milan Marko**
3. miesto: **Janka Šarayová**

próza

1. miesto: **Anna Trgiňová**
2. miesto: **Eva Kratochvílová**
3. miesto: **Marta Lehetová**

poézia

Pavol Fekete 7

Milan Marko 10

Janka Šarayová 11

próza

Anna Trgiňová 14

Eva Kratochvílová 19

Marta Lehetová 25

Alegória na kamélie

Slnko sa šmýkalo
po zábradlí
bronzového horizontu
a o dlažbu klopkali opätky
ako kastanety.

Smiala sa,
ľahká a obchytaná,
ako kniha z antikvariátu
a zo šiat sa vynárali
krivky klasickej gitary.

Potom zahodila svoje kvety,
ja som dočítal Dumasa
a vypol Traviatu.

Sonet

Požiadal som Erato
a povedala svoje áno
i keď som kazil metamorfózu
v korunách moruší

Tajne som hltal predstavy
desivých tvárí
Munchových
obrazov

Povedala áno
i keď som ukradol zásnubné
prstene pyšnému Saturnu

a napriek absencii tela
žiadal o jej ruku
s humoreskou na piano

Správa nikomu

Zima prenikla cez
bunkovú stenu až do jadra
jej podstaty.

Škrtnem zápalku
o západ slnka
a počkám na predmestí,
kým nezmiznú budovy
v patogénnej zóne.

Primrznuté prsty ku klávesom
nedohrali somársky pochod.
Aplauz vymenil sarkazmus.

Vypadol stierací los z peňaženky,
kopytá zadupali šťastie
do snehu.

Presýpacie hodiny sa zasekli
úzkosťou zovretého hrdla.
Znehybnel čas
a priestor sa presunul
na námestie.

Čakanie z kameňa

Čakala ma dnes,
čakala aj včera,
neskoro však tá zvesť
ku mne priletela,
prišiel som až zajtra,
ona skamenela.

Lístok do neznáma

„Cestovný lístok prosím.
Že kam?
Hej, pani, vedieť smer,
stál by som pri jej dverách
a nie pri pokladni plnej nesprávnych ciest.
Dajte mi lístok čistý bez stanice,
ktorý ma cieľom nezradí.“
Nastúpim do prvých otvorených dverí,
v kupé sa schovám za zatvorené viečka
a budem snívať svoj sen.
Možno ma niekto niekde zobudí
a polohlasne povie:
„Vstávajte, už sme na konečnej.“
Váhavo vystúpim strapatý od spánku
s vierou, že ju zbadám v spleti koľajníc,
jak na mňa čaká, že ich rozpletiem.

Krídla

Nechcem pre seba často až tak veľa,
len dve krídla, aby som ešte kúsok zaletela.
Dušičky chrániť v sebe na motúzku tenkom,
a ešte zasvietiť teplučkým plamienkom.

Rozprestrieť tuky a silno objať manžela,
od srdca zaspievať, aj to by som chcela.
Pozrieť sa do sadu na staré jablone,
konáre už krivé, však jablkami obsypané.

Chcem upiecť koláč sladký a voňavý,
aby mi ešte raz chutil ako ten od mamy.
Prajem si život vnímať všetkými zmyslami,
a jeho všednosti zachytiť teplými dlaňami.

Neskorá láska

Modlím sa, aby naša láska prežila,
o láske snívam naplnený sen.
Pobozkaj ma teraz na vrásky,
potom každý jeden deň.
Láska nevrav, že už ti šediviem.

Úžasné, veď láska ešte neskončila,
a ja som do teba prsia ponorila.
Že nie je láska ako kvapka rosy,
a zase beháš ráno bez trička a bosý.

Aj keď je láska naša tak trochu neskorá,
potichu túžim nech malý zázrak vykoná.
Srdce sa chveje, boli sa nelásky.

Tanec

Dnes iba tancujem v poli plnom slnečníc,
dnes ma vôbec neťahá do preplnených ulíc.
Nikdy si ma nevidel tancom taký nadšený,
ani vtedy, keď si ma chcel tak dávno za ženu.

Slnečnice sa ku mne nežne skláňajú,
ako mám vlniť bokmi tajomne šepkajú.
Peľ z nich mi čelo jemne porosí,
kým srdce zahoja , nikto ich neskosí.

Som tu jedna z rozhorúčených líc,
na plese plnom žltých slnečníc.
Aj keď viem, že nebudem ako slnečnice tenká,
vrtím sa, skáčem, som krásna divožienka.

Tanec je vášeň, túžba a elixír života,
od neho uniká von zo srdca zlá clivota.
Neviem, či nie som šťastím trošku pripitá.

Cesta domov

Ponáhľala sa domov. Dnes sa v práci zdržala. Išla peši, auto nechala na parkovisku v práci. Necítila sa vo svojej koži a vedela, že musí svoje myšlienky dostať pod kontrolu. Stále však mala zvláštny pocit. Pocit, ktorý sa jej v poslednom čase zmocňoval, keď jej myslala na svoj domov. Domov, ktorý si s manželom vybudovali za spoločných desať rokov života. Také malé rodinné hniezdo. Ak sa dá nazvať štvorizbový byt vo vychytenej štvrti mestá. Mohli si to dovoliť. Manžel sa vedel v živote obracať. Vybudoval si svoju vlastnú firmu. Všetku svoju silu, svoj um vedel zúročiť, premeniť na blahobyt. Postaral sa o nich, ona tvorila len desatinu tejto starosti. Vytvoril pre nich rodinné hniezdo. Hniezdo, v ktorom stále chýbal detský džavot. Ich manželstvo trvá už desať rokov, al márna bola ich snaha. Dieťa do ich rodiny nie a nie prísť.

Kráčala rýchlo smerom k domu. No tie dotieravé myšlienky sa jej neustále preháňali hlavou. „Kde je príčina? Čo to všetko znamená? Prečo nedokáže tie potvory vyhodit' z hlavy?“ pýtala sa sama seba. Odpoveď neprichádzala.

Zachmúrila sa. Jej oči dostali nezvyčajný les. Lesk, ktorý vie vytvoriť len slza, Slza, ta slza sa v jej očiach zjavovala v poslednom čase často, ba až príčasto. Možno si to všetko len namýšľ'a, možno zbytočne vidí okolo seba duchov nepokoja, ktorí neexistujú. Možno si tie starosti nahovára sama Nevie. Možno príčasto rozmýšľ'a . Asi sa jej myšlienky uberajú nesprávnym smerom a ona ich ešte v tom aj podporuje. Vzdychla si. Hlboko. Tým vzdychom uvoľnila napätie, ktoré zvieralo jej vnútro.

Napätie z tela sa stratilo, ale pocit znepokojenia zostal. Pocit, ktorý sa krútil v jej hlave a neustále naberal na obrátkach. Čim bližšie k domu, tým intenzívnejšie. Opäť si utrela slzu. „Kde sa v človeku berú? „ ,položila si v duchu otázku sama seba. Odpoveď nedostala. Nedokázala tie slzy zastaviť, tak ich nechala tiecť po tvári. „Nech si tečú,“ spurne to povedala sama sebe. Takto ale nemôže prísť domov. Uplakaná, utrápená, nepokojná. Nie, takto sa nemôže ukázať manželovi. V jeho očiach by okrem otázok, videla aj odsúdenie. To odsúdenie tam prišlo len nedávno. Sama si to všimla úplne náhodou. A odvtedy sa trápi ešte viac. Že aj manželovi chýbali v ich hniezdočku deti ,bolo zrejmé. Aj keď jej vždy upokojujúcim hlasom tvrdil opak. No aj to jeho objatie, ktoré vždy nasledovalo, keď rozoberali túto tému, bolo v poslednom čase chladnejšie.

Všetky tieto myšlienky jej odrazu zmenili smer cesty a ona automaticky odbočila na cestu do parku. Sadla si na najbližšiu lavičku a hľadela dod'aleka. Ticho, bez záujmu.

Hľadela , ale nič nevidela. V duchu sa opäť vrátila k manželovi. Určite sa s ním niečo deje. Samé služobné cesty, stretnutia, zmena správania. Dokonca aj štýl jeho oblečenia nabral iný kurz. Pozorovala tieto zmeny, ale nič nehovorila. A to je možno chyba. V duchu sa vyhrešila, že jej toto napadlo až teraz. Mali sa o tom všetkom porozprávať už dávno. Urobí to teraz a hneď. Odrazu pocítila úľavu. Úľavu v duši, aj v srdci.

„Ide domov.“ zasvietilo svetielko v jej mozgu. Porozprávajú sa.

S novou silou vyskočila z lavičky a ponáhľala sa smerom domov. Pocit nespokojnosti potlačila dozadu, tak hlboko, ako sa dalo. Na samé dno myslenia a imaginárne za nimi zavrela dvere. Keby sa tie dvere dali zamknúť, zamkla by ich tak silno a na tak dlho, aby nenašli cestu späť do jej ubolenej duše.

„Idem domov“, spievalo jej vnútro a ona znovu pocítila slzy na tvári . Tentokrát od radosti a nádeje. A po rozhovore s manželom navrhne večeru. Večeru pre nich dvoch. Keby sa nehanbila, skackala by od radosti ako malé dieťa. Taká bola v tejto chvíli šťastná.

„Už som doma.“ Šťastne sa zasmiala. Vytiahla kľúče, odomkla dvere. Vkročila dnu a ostala na mieste stáť. Ticho. To ticho neveštilo nič dobrého. U nich vždy bolo počuť hudbu, ktorá sa nevtieravo niesla po dome. Tentokrát nič. Asi manžel nie je doma. Nedokázala si to vysvetliť, veď jej povedal, že ju bude čakať.

Nepokoj strhol zámku pomyslených dverí a znova sa objavil v jej duši. Pokoj a vyrovnanie boli ta tam. Stála pri dverách, nemohla urobiť krok ďalej. Stále s nádejou čakala, že začuje nejaký zvuk. A naozaj. Zdalo sa jej, že počuje smiech. Ale tak rýchlo ako prišiel, sa stratil do neznáma. „Mám halucinácie?“ Nerozhodne postávala naďalej pri dverách.

„Ved som doma, čo panikárim“ pokarhala sa. Nabrala odvalu, urobila pár krokov, keď sa zvuk smiechu opäť doniesol k jej ušiam. Tentokrát spojený s výskotom.

„ No toto, to je divne, čo to je?“

Nečakala ďalej pobrala sa k dverám spálne, odkiaľ sa jej zdalo, že zvuk vychádza. Nemýlila sa. Otvorila dvere, ale to radšej nemala urobiť. To, čo videla, ju tak zarazilo, že sa nezmohla na slovo. Nie len na slovo, ale ani na útek. Lebo, to čo videla, bolo na útek. Na útek od skutočnosti. V jej spálni, v jej posteli sa váľal, tak váľať sa, to je slabé slovo, jej manžel a dievčina. Boli nahí, navzájom prepletení, celí spotení a smiali sa tak šťastne a nahlas, že jej ten smiech trhal uši a zároveň drásal dušu.

Takže intuícia neklamala. Márna jej snaha pozerať sa na život s radosťou, márna jej nádej, že všetko sa dobro obráti, márnny celý jej život. Sama márnosť. Duša v nej v tejto chvíli zamrzla. Nielen duša, zamrzla aj ona. Len tam stala, a dívala sa na tých dvoch.

Po chvíli ju manžel zbadal. Pozeral na ňu, skúmal jej pocity, ale zo zamrznutej sochy sa nedá nič vyčítať. Pozrela sa dievčinu, ktorá s víťazoslávnym úsmevom sa zdvihla v celej svojej nahote, akoby tým dávala najavo: „Pozri sa na mňa, nemáš šancu.“

Chlad jej tela spôsobil, že nedokázala jej nič povedať, len na ňu chvíľu pozerala. Odrazu, ani nevie ako, nabrala silu otočiť sa a sadnúť do kresla v obývačke. Neskôr prišiel za ňou manžel, potom dievčina. Oblečení. Ona stále nič nehovorila, len sa dívala pred seba.

„Mária“, prihovoral sa jej manžel.

„Nechcel som toto, nechcel som, aby si ma prichytila v takejto situácii, nechcel som ti spôsobiť bolesť. Mám ťa stále rád, ale už ťa nemilujem. Milujem Danku.“

Obrátil sa k dievčine, pritiahol si ju k sebe, zaľúbené sa na ňu pozrel a vtisol jej bozk. Náruživý bozk. Taký bozk, na ktorý sa pamätala aj ona. A teraz tak bozkával inú. Pred ňou. Jeho slová, jeho správanie jej po kúsku rezali dušu aj srdce. Kúsky pomaly padali na zem, zostalo len zohyzené srdce, zohyzená duša. Ona sa len ďalej bez slová dívala a trpela. „A vieš, ešte ti poviem niečo, čo viem, že ťa bude bolieť, ale musím ti to povedať. Čakáme spolu dieťa.“

A opäť ju pobozkal. Mária otvorila oči dokorán, potom ústa, ale nedokázala vysloviť čo len jedno slovo, nie vetu. Len cítila, že už nemá srdce, nemá dušu, aj tie posledné kúsky, ktoré v nej zostali, po jeho slovách vypadli rovno na tvrdú zem, rozbili sa na milióny kúskov. Už sa nezlepia. Aj keby nastalo čokoľvek, nezlepia. Lebo kúsky sa strácali vo vesmíre, ako lúče západajúceho slnka, stratili sa za horizontom. Zbohom doterajší život, zbohom naša láska. Nabrala si nesprávny prúd.

Odrazu sa postavila a povedala slabým hlasom. „Odíd'te.“

Jej manžel chytil dievčinu za ruku a pomalým krokom sa pobral k dverám. Nedívala sa. Nechcela. Keď počula buchnúť dvere, zosypala sa. Zosypala sa priamo na dlážku. Klácala na kolenách, dlho, možno hodinu, dve. Nevie. Nevie za aký čas sa roztopí zamrznutý človek. Keď začala vnímať svet okolo seba, všade bola čierna tma. Taká čierna, ako jej myšlienky. Zdvihla sa, sadla do kresla. Neplakala. Nemohla. Nemala slzy. Vyplakala ich predtým. Predtým, keď ešte v nej žila nádej. Teraz nežije ona, nežije nič. Nežije nikto. A preto niet ani slz. Tak len bezmyšlienkovito sedela.

Ráno ju prebral zvuk telefónu. Pozrela na displej. Manžel. Nezdvihla. O chvíľu znova, a znova. Nedvíhala. Zmohla sa len na správu.

„Nechaj ma na pokoji.“

O hodinu telefón zvonil znova, tentokrát to bola kolegyňa z práce. Zdvihla. Do telefónu sa zmohla len na pár slov.

„Zničil mi život.“

Položila. O dve hodiny sa kolegyňa, a ale aj jej najlepšia priateľka objavila u nej. Dvere zamknuté neboli. Určite bol na ňu hrozný pohľad. Milka, tak sa volala, sa bez slová zobrala do kuchyne. Priniesla kávu. Ona zobrala kávu do obidvoch rúk a pozrela na Milku. Milka sa nič nepýtala. Možno niečo vedela, možno tušila, nevie. Odrazu sa začala celá chvieť. Milka jej zobrala kávu z rúk a silno ju objala.

„Plač,“ povedala ticho, „plač.“ A ona statočne plakala. Jej plač sa po chvíli zmenil na zavyjanie. Keď si myslela, že plač nikdy neskončí, prestala. Slzy vyschli. O chvíľu sa prestala triasť. Milka ju však nepustila. Tíšila ju ako malé dieťa. Dávala jej pocit istoty. Po nejakom čase ju Milka pustila, odišla do kuchyne pre novú kávu. Sedeli vedľa seba, srkali kávu, nehovorili. Ona nemohla, Milka sa nepýtala.

Len sedeli.

Milke dokázala porozprávať svoje trápenie až o niekoľko dní. Bolo to rozprávanie o láske, bolesti, beznádeje, trápení a samote. Rozprávanie akoby odľahčovalo jej dušu a odnieslo kamene sklamaní z nej. Neodnieslo ich však všetky a neodnieslo ich naraz.

Život sa zastaviť nedá. Nezastavil sa ani ten jej. Musela sa pozbierať, musela pracovať ak chcela žiť. S manželom sa stretla len u advokáta. Nerobil problémy on, ani ona. Nevedela ako to manžel dokázal, ale neprešiel ani mesiac a ona v ruke držala papiere. Papiere, ktoré mali urobiť konečnú čiaru spoločného života. Rozvod jej pripadal nesku- točný. Sama seba videla akoby vo filme. Boli to herci, ktorí sa podobali na nich. Rozviedli ich na prvom pojednávaní. Taká malá chvíľa a desať rokov spoločného života patrí minu- losti. Trpko sa zasmiala.

Uplynuli ďalšie dva mesiace. Snažila sa každým dňom zabudnúť na predchádzajúci život. Išlo to ťažko. Zabudnite naraz na život po boku milovaného manžela, ktorý trval desať rokov. No zabudnite, Zdalo sa jej to nemožné, ale postupne sa prinútila k tomu, aby v maličkostiach nachádzala zmysel svojej existencie. Snažila sa, veľmi sa snažila. V mysli sa jej vynorila nádej v podobe vety, ktorú ani nevie kde čítala.

„Drž sa šťastného okamihu, ktorý Ti príde do života. Pestuj, hojdaj ho na rukách, daj mu možnosť usadiť sa v Tvojom vnútri. Dívaj sa naň s nádejou a ono sa ti odmení,“ Neverila tomu, jej duša ešte plakala a potok sĺz bol veľmi silný. No aj napriek slzám sa snažila a pestovala si každý kúsok šťastia. Večer s ním zaspávala a ráno sa s ním zobúdzala. Čerpala z toho silu a odhodlanie. A statočne potláčala slzy a seba ľútosť. Po čase sa objavila prvá kvapka radosti. Prišla slimačím tempom. Ale prišla a osta- la. Kvapka, ktorá chcela znova naplniť dušu a srdce. Po troch mesiacoch sa dokázala usmiať, hoci veľakrát cez slzy. Ale ďalšie kvapky našli cestu do jej vnútra. Nechceli tu prvú nechať samú. Prichádzali po jednej a postupne vyplňali prázdnotu.

Jedného rána prišla Milka k jej stolu, pozrela sa na ňu a povedala. Mám len jednu otázku: „Kedy si bola naposledy u gynekológa?“

Dívala sa jej do očí, ona len flegmaticky zdvihla ramena. Neodpovedala. Tak si teda na- plánovala návštevu.

Až teraz pochopila tie chute, ktoré sa jej po rozvode manželstva zmocňovali. Jedla jedno cez druhé. Pripisovala to stresu a jedinou možnosť vyrovnať sa so stratou. Tých pár kilo- gramov, ktoré nabrala, neriešila. A ani ich v najbližších mesiacoch nebude. Nemá dôvod. Bude mamička. Milka sa tešila s ňou. Život, ktorý ju teraz čaká, je ten, na ktorý ona čaka- la desať rokov. A musí z neho vyhnať smútok, bolesť, spomienky. Musí zbierať ďalšie kvapky, aby doplna naplnila vyprahnuté srdce aj dušu. A teraz o kvapky núdza nebude. Dieťaťko si zaslúži prísť do pokojného prostredia. Manžela kontaktovať nebude.

„A načo?“ Bol veľkorysý. Zabezpečil ju finančne, svedomie ho k tomu donútilo. A možno je už šťastný otec.

„Ktovie?“

Život vie byť zvláštny. Keď už myslíš, že neudržíš ťarchu bolesti na svojom chrbte, pošle ti do cesty vždy novú nádej. A jej nádej bola malá Anička, ktorá prišla do jej života. Priniesla jej všetko. Všetko, čo dokáže život dať. Radosť, ale aj starosť.

Keď mala Anička jeden rok, náhoda akoby chcela vyskúšať jej vôľu. Stretla sa s bývalým manželom. Bol sám. Ich pohľady sa stretli. V tom uvidel kočiar. Neveriacko pozeral.

Otázka v jeho očiach jasne hovorila: „Je moje?“

Neodpovedala. Obrátila kočiar a kráčala opačným smerom. Nezaujímal ju. Nechcela vedieť o ňom nič. Aj keď bývali v jednom meste, nezaujímal sa o neho. Milka možno vedela niečo, ale nikdy o tom nehovorila.

Jej radosť si teraz tleskala rúčkami a blábotala nezrozumiteľnou rečou. Možno, keď bolesť celkom pominie, povie jej o otcovi. Teraz nie je uvedený ani v rodnom liste. Nie je dôvod. A, ak ho Anička bude chcieť poznať, nebude tomu brániť. Ale teraz nie. Nech ich nechá na pokoji. Má život aký chcel a ona má život, aký si musela vytvoriť po tom údere, ktorý od neho dostala. Pokojný a šťastný. A čo jej život prinesie ďalej, akú cestu pre ňu a jej dcérku prichystal, nevie. Zákruty života sú nevyspytateľné. Človek je však tvor zvedavý a tak tie zákruty zdoláva s novou a novou silou.

Čo bolo zasiaté, to aj vzíde

Bol som jednoducho úžasný. Čierny, s lesklou srstou. Len taký dupot v kletke! Vraj králik domáci, ale ja som sa cítil ako riadny zajac poľný.

Mal som byť chlapcovou odmenou za vysvedčenie. Už pred týždňom vraj cestoval s otcom na chalupu za starkými. Chlapcova mama musela ísť ešte pred dovolenkou do roboty a tam ju čakala akási taška so škatuľou. Gazda, chlapcov strýko, ma do nej strčil a zanesol rovno do jej kancelárie. Z vysokej škatule vyloženej slamou som opatrne so sklopenými ušami naťahoval krk, aby som si oňuchal toto nové prostredie. Chlapcova mama prirazila nado mnou predierkovaný vrchnák a šupla ma kdesi do kúta miestnosti. Čušal som, kým som nezačul nejaké hlasy, buchot stoličiek a hlavný hlas, ktorý len rozprával a rozprával. Nedalo sa v tak malom priestore škatule ticho sedieť a počúvať o splnení voľajakého pracovného plánu. Vyskúšal som obrat a hupky-dupky som sa prešvihol cez okraj škatule. Čulým behom popri stene a popod stoly som dokončil okruh zadupaním v rohu miestnosti. Všetky pohľady prítomných ľudí sa upreli zdesene na mňa a nahnevaná chlapcova mama ma rýchlo schmatla za ušiská, šupla do lepenkového príbytku a riadne nasadila vrchnák. Od strachu som vypustil niekoľko bobkov, lebo ten hlavný hlas zasa len hučal a hučal. Keď dohučal, škatuľa so mnou sa ocitla na dlážke niečoho, čo hrkotalo akoby smerom niekde dolu. To som si predsa nemohol nechať ujsť, celou silou som ušami nadvihol vrchnák a vyhupol sa von. Malý priestor, nebolo kam dupkať. Lapený za uši som sa rezignovane utiahol do už trocha vlhkej slamy a asi omámený tým čpavkom zaspal som v kolembajúcej sa taške v ruke chlapcovej mamy. Potom ma prebudil opäť nejaký hukot, akoby motora, celkom ako keď gazda štartoval na dvore dodávku. Asi ma za trest vrátili späť ku gazdovi. Stále vyvádzam a chlapec ma nikdy nevidí. Ba čo! U gazdu pôjdem rovno na pekáč! Ušami som jednoducho nadvihol vrchnák, až sa posunul a keď chlapcova mama nebola chvíľu v strehu, vyskočil som na dlážku akejsi väčšej dodávky s viacerými ľuďkami na sedadlách. Zlostná chlapcova mama sa vrhla za mnou pod sedadlo a rukami potom silno pritískala vrchnák k škatuli, až kým po dlhom čase čudná dodávka prestala konečne vrčať.

Škatuľa so mnou sa opäť zaknísala a začul som hlas chlapca. Nadvihol vrchnák, nado mnou sa zjavili dve modré lesklé jazierka a nad nimi ryšavá štica. Zvýskol od radosti, hladkal ma a volal: Ferdo, Ferdo! Opatrne si ma niesol hore kopcom a chlapcova mama

so starkým len tak-tak vládali za ním. Na dvorčeku ma vypustil do prichystanej veľkej klietky položenej priamo na mäkučkóm trávniku. Nastlaná bola voňavou slamou, v miske som mal čerstvú vodičku, vedľa mrkvičky, mňamky-mňamky. To mi bude sveta žiť. A aj tak bolo. Vždy, keď ma chlapec vypustil z klietky, šantil som po celej záhrade a najradšej medzi kvetinami. Z vd'ačnosti som poobhrýzal farebným kvietkom hlávky a moju okružnú jazdu po dvorčeku som po treťom dupotajúcom okruhu vždy zapichol pred dverami kôlne. Na príjemnej chladnej dlažbe chodníka som sa potom rozvalil v plnej kráse. Ťufák sa mi len tak metal v slastnom zadýchaní. No chlapec túto moju rozkoš rázne zastavil. Jeho mama ho za zničené starkine kvetiny riadne vyhrešila a tak, hoci on mal prázdniny, mne naopak začalo vzdelávanie. Chlapcovým rodičom sa často naskytol po návrate z nákupov utešený pohľad: Chlapec sedí v kuchyni na maľovanej truhlici pri piecke a so zaujatím pekne, zreteľne a so správnou intonáciou číta mne, svojmu Ferdovi, rozprávku. Ani som nemukol, ved' počúvať treba s porozumením... Len občas som zastrihal ušami a ponáľahoval svoje mohutné behy cez polovicu pestro tkaného koberčeka. Nádhera! Takže sme si to obaja s chlapcom za nezbedu s kvetinami u starkej aj rodičov dokonale vyžehlili.

Dni sa míňali, občas ma prišiel do klietky oňuchať susedovie Bojar, ktorý okrem mňa tiež často robil chlapcovi spoločnosť. Vtedy som sa utiahol do zadného rohu klietky, lebo zajac nikdy nevie! Bojar má síce nízke nohy jazvečíka, zato laby a papuľu ma celkom vlčiakovské. A len tú papuľu pchá a pchá k drôteným okám klietky. Chlapec vraj neraz zachraňoval jeho česť, keď sa mu chalani z kopcov posmievali. „Ty, očúvaj, Ryšavá palacinka, čo to máš za patkaňa?“ Nato chlapec pohotovo: „Vy debili, to je čínsky vlčiak, takú vzácnu rasu nemá v tomto údolí tupých hláv nikto!“ Veru, chlapec sa len tak nedal a rozprával starkej, ako hrdo si s Bojarom vykračoval d'alej. Ubránil sa napokon aj pred nahnevanou starkou, keď nedávno na Veľkú noc chladila údené mäso na dvorčeku. Bojar vraj hodil po ňom zúfalý hladný pohľad a chlapcovi sa len tak-tak podarilo vytrhnúť aspoň polovicu údeného z Bojarovej papule.

Chlapec s rodičmi chodil vraj k starkým najviac cez rôzne sviatky a teraz už aj cez školské prázdniny. Zážitky sa len tak vršili. Často mi rozprával, ako s Bojarom pobehali po okolí tajchov, nazreli aj do nejednej baníckej štôlne a s geologickým kladivkom v ruke sledili po kameňolome v Belej. Vtedy sa zvykli vracat' s úlovkom krásnych kremeňov-holubníkov, inokedy s kôpkou červeného hovädzieho mäsa – jaspisov, ktoré našli v poliach popri brehoch antolského potoka. Ak bolo rôznych úlovkov viac, chlapec zobral ďalšieho kamaráta, železnú opachu s dvoma kolesami, a – pod'ho! Bojar v jednej bojovej línii upaľoval povedľa, potom zložil mocné laby pod strom pred baníckym skanzenom, kde chlapec roztiahol červené plátno na prepravku. Na tento provizórny stolček povýľahoval z hatižáka viaceré druhy kremeňa, priehľadné krištále, trblietavé chalkopyrity, aj kocky zlatistého pyritu či striebrom lákavý sivý galenit. Mal aj veľké grajzne, ale tie len z mineralogickej burzy. Ku každému pekne na papieriku uviedol cenu. Starká oboch vždy čakala na dvorčeku s otázkou: „Tak dnes to bolo za koľko?“ A všetci sa čudovali,

ako taký malý chlapec môže na obyčajných šutroch tak dobre zarábať. Ten bude isto geológ! „Moja spolužiačka bola geologičkou,“ spomínala starká. „Keď som sa raz jej mamy, východniarky, pýtala, že: ´Teta, a koľko zarobí Mariška v tom geologickom ústave?´, len mykla plec a hutori: ´Ta keľo šebe nakope, ta teľo peňeži šebe zarobí.´“

A chlapec, taký ryšavý holúbok, si užil aj inej zábavy. Z mojej klietky som neraz videl, ako sa špacíruje po streche, jednou rukou pridržiava cez rameno prehodenú kominársku kefu, nastoknutú na pružnej tyči a stočenú do kruhu. Druhou rukou máva starkej a chlapcovej mame. Tie len tak zdúpneli od strachu. „Našťastie dach,“ hovorí starká, „nie je strmý ani šmykl’avý a komín – veru, bude treba čistiť komín.“ Chlapec až poskočil od radosti, veď kominára v akcii ešte nevidel. Neraz mi rozprával, že veru dobre by bolo byť aj kominárom. Sníval aj o tom, byť baníkom ako ujo Laco od susedov. A tých žartov, čo sa vraj baníci vždy navystrájali. Akože napríklad s tým priklincovaním baníckych čižiem. Ponáhľala sa chlap na šichtu, už len vkĺznuť do bagančí a vyraziť. Hop! Od dlážky sa nie a nie pohnúť. Alebo s tou solvinou. Chlapi nožom odchlipli vrchnú vrstvu mycej pasty v tégliku, pridali do zvyšku čierne sadze, pozakrývali vrchom a chlap pod sprchou ako sa mydlí, tak sa mydlí. Mazľavá čerň sa mu stále lepí na pokožku. A všetci len taký rehot! Tak tieto príbehy som rád počúval, či už od chlapca alebo posedení nejakej návštevy na dvorčeku neďaleko mojej klietky.

A bola tu ešte jedna profesia, o ktorej snívajú všetci chlapci. Smetiar! Aj mňa pravidelne ráno budil rachot malého smetiarskeho auta, ktoré sa šplhalo do kopcov a úzkych kľukatých uličiek. Chlapec by ho šoféroval a všade by bol očakávaný ako nejaký veľký pán. Pred chalupami do radu nastúpené vrecia, smetné nádoby, ľudia poprosia zobrať aj nejaký starý rároh. No smetiar len odnáša, ale kominár predsa len vyčistí a ešte aj pri-náša šťastie. „Starkááá, už si objednala toho kominára?“, vykrikoval chlapec zo strechy a skúmal, či je komín dosť široký, dobre murovaný, či sa ťahá od kuchyne cez padláš až na strechu. Tam na samom vrchu ho zakončuje kovová strieška. Ba, či bude kominár čistiť komín cez strechu alebo cez spodné okienko pri peci v kuchyni, dumal nahlas chlapec. Kominára nakoniec vyslal národný podnik Technické služby. Už od bráničky som videl, že je to taký štúply chlapík, okolo krku omotaný biely šál, vraj plienka, ktorá slúžila aj ako rúška na ústa. Na sebe mal čierny mundúr s kovovými gombičkami, čiernu čiapku – celý čierny ako ja. „Najprv si sadnem a vypijem,“ započul som udychčaného kominára po výstupe dvesto päťdesiatich drevených schodoch na Katovu ulicu. A ešte aj číslo trinásť! A už vidím, starká s chlapcovou mamou nosia slivovičku a chlebíky. Chlapec len zíza a vy-pytuje sa: „Ujo, chodí s vami aj pomocný kominár?“ „Jáj, chlapče, kominárstvo je vážene remeslo. To len kedysi dávno čistili koch kačicami. To priviazali o kačicu závažie, spustili ju dolu komínom a tá sa tak trepotala, až všetky sadze vymietla. Dolu sa už pozbieralo plechovou lopatkou. A kochy boli vysoko, na nejedon sa dalo vojsť rovno z kopca záhrady. Veď aj koza tých vašich susedov, starých Balašovcov, sa pásala priviazaná o komín... A dnes? Malý plat, veľká zodpovednosť. Kominár robí sám a je stále jednou nohou v krimináli,“ postŕažoval sa kominár po treťom pohárik. Vypýtal si ešte vraj nejakú ciga-

retlu, zapálil akousi štrajholcňou. Chlapec ani nedýchal, opatrne sa dotkol čiernej uniformy, ligotavých gombíkov pre šťastie, ba aj štosákovej kominárskej kefy. To ešte netušil, že k výstroju kominára patrí aj zrkadielko – akási kamera – zatiaľ schované v bočnom vrecku kominára. Keď kominár konečne vstal, zobral potrebné náradie a vykročil smerom ku schodíkom na padláš. Tam si murovaný komín ako súčasť nosnej steny dobre poobzeral, pobúchal a vyšiel na strechu. A potom ho aj polhodinu nebolo vidno. Všetci si zatiaľ išli po robote – chlapcov otec vyžíval strunovou kosou, nadávajúc pri tom na z trávy vykúkajúce kamene, ženy pleli burinu a starký už bol v plnej zbroji – s hatižákom na chrbte a udicou v ruke zberal sa k Belianskemu tajchu. Len ja som čušal v klietke, čakajúc, čo bude ďalej. Kominár po návrate zo strechy sa v prázdnej kuchyni posilnil ďalšou slivovičkou a sledovaný chlapcom nasadil si na ústa plienkovú rúšku. A toto mi už ďalej chlapec neskôr so smiechom rozprával. Kominár vysunul haspru na spodných dvierkach komína pri peci a pchal sa dnu. „Ja teraz vojdem a ty za mnou dobre privri, aby vám nenaondialo na pokrovce,“ vraj povedal. „Keď zabúcham, otvoríš, rozumel si ma, chlapče, dobre?“ uisťoval sa so zdvihnutým ukazovákom. No viac ani môjmu chlapcovi nebolo treba! S iskrou v oku s radosťou zavrel za kominárom dvierka a zasunul ešte aj haspru. Bolo počuť, ako kominár vymetá a šuchoce. Lenže chlapca tam stáť nebavilo, už bolo počuť, ako vyhráva na flautičke, lebo byť muzikantom ho tiež lákalo. Doma mal piáno, tu trénoval aspoň na flaute. Potom vybehol na dvor, vyťahal ma za ušiská, potľapkal a už aj sa vybral za Bojarom k susedom. Keď starká vošla do kuchyne od dvierok komína sa ozýval silný buchot. Vyslobodila kašľom a nadávkami sa zadúšajúceho kominára, ten schmatol zo stola bankovku, zobral náradie a vypoťácal sa plný sadzí z kuchyne. Starká zalamovala rukami nad čiernou dlážkou a vôbec ho nešla vyprevadiť. Keď ani po hodine nešli niektoré časti zašpineného koberca vyčistiť od mazľavých sadzí, vtrhla do kúpeľne. Z parapetu chcela zobrať benzín na čistenie, mala ho preliaty vo vínovej zaštopľovanej fľaši. No fľaše nebolo nikde, ani ju nik z opýtaných nebral. Benzín sa vyparil zarovno s kominárom, ktorý sa asi chcel odškodniť vínovou fľašou za útrapy v komíne.

Všeličo som si takto vypočul aj zažil. Chlapca som mal rád, staral sa o mňa, zabával príhodami. No začal som v kútiku mojej zajačej dušičky čoraz viac závidieť Bojarovi. Tú slobodu, voľný výbeh aj mimo dvorčeka a záhradky a ešte aj pochvalu od starkej za pekný zárobok za kamene, keď sprevádzal chlapca. Aj iné zvieratká sa mohli slobodne túlať. Susedova žena darmo merala trikrát denne dvestopäťdesiat drevených schodov dolu do mestečka a toľko zasa nahor, aby našla svojho strateného člena rodiny. Po dva dni vykrikovala po všetkých uličkách: „Kryštofe! Kryštofe!“, až si turisti mysleli, že tej bláznivej žene ušiel muž z domu. A to zatiaľ len jej český papagáj zatúžil po slobode. Takisto starkého rybky si slobodne plávali v tóni Halčianskeho alebo Belianskeho tajchu, pravda, pokým starký nejakú z nich neuložil na svojho, vraj, šejkspíra. Vtedy chlapec s vážnou tvárou vždy nazeral do vedierka a zakaždým nahneval starkého otázkou: „Tak čo, starký, koľko si dnes chytil toho filé?“ V záhrade si hocikedy voľne pobiehajú veвериčky a vyplašené štvorajú sa hupkom na najbližšiu jablň. Z nej kormidlujúc chvostom

skáču na starý orech a šplhom zasa miznú vo výšinách jeho hrôzostrašných konárov. A na ňom si už d'atlisko podchvíľou omáča zobák v červavej pochúťke, ťuk-ťuk do spráchnivenej kôry. Slobodne nadhadzuje červenou čiapočkou, ako sa mu zachce. Nad korunou rozložitého orecha s hukotom každú nedeľu prelietava akýsi veľký kovový vták, starká vtedy zalomí dozadu hlavu, ruku priloží k očiam a volá: „Čaptavý Havran, zasa krúži ponad domy! Vetroň, kujón jedon!“ Aj ten je teda slobodný.

A čo ja? Prázdniny končia, rodičia sa opäť vrátia s chlapcom do mesta. „A ty, chlapče, pobališ sa stato, písanke, nové knižke ťa čakajú,“ s vážnou tvárou povie starký. S volájakým pánom Septembrom vraj prichádza obaračka jablík, stáčanie burčiaka, štopanie husí, poriadne vykrmovanie kačíc a prasiatok. A ty, zajko, pod'ho na pekáč! Nebudem ja veru čakať na to najhoršie!

V tom ošiali upratovania na konci leta, rajbania tkaných kobercov žltou ryžovou kefou, drhnutia dlážok cirokovou kefou, pucovania všakovakých starých mažiarov, kondličiek na mlieko a krčiasťekov bude musieť aj chlapec priložiť ruku k dielu. Uložiť svoje figúrky igráčkov, stavebnicu lego, malé angličáky do lepenkového kufríka a šutre do krabíc na padláš alebo na poličku. Pobalí si noty aj flautičku. Nebude mať čas dozerať na svojho zajačka. A on, zatiaľ, nebadane kúsok po kúsku podhrabe sa pod kovovú mriežku klietky. Prestrčí svoju pekne stavanú hlavu so sklopenými uškami, pri troche námahy postupne pretiahne von vypasené telo, s ktorým by si teda pekáč už horko-ťažko poradil. Zavrtí chvostíkom, zavetrí – a bude voľný! Ako Bojar, papagáj Kryštof, veverice, rybky či akýsi čaptavý havran na nebi. Nikým nespozorovaný vyhopká popod zelenú bráničku von na cestu a pustí sa behom do okolitých záhrad. Tam, do diaľky, k poliam, k slobodnému výbehu. Opäť mu bude sveta žiť. Len čo teraz ten chlapec, ako bude bezo mňa...

A tak teda ten chlapec. Taký ryšavý holúbok. Ďalšie roky už necestovali k starkej autobusom, ba ani vlakom. Lebo chlapec v ňom chcel neustále nastupovať a vystupovať, vypiskoval na písťalke, mával detskou výpravkou alebo ostošesť štikal kovovými klieštikmi cestovné lístky. Rodičia strácali nervy, tabletov na upokojenie decka vtedy ešte nebolo, iba ak tabletiék pre rodičov. Preto sa nakoniec aj malé auto stalo pre rodinu riešením. Pred ďalšími letnými prázdninami, už bez zajačka, chlapcov otec v zlej predtuche pootváral ráno päťoro dverí a keď pred ním nadonášaných vecí postupne pribúdalo, vyšponoval sa do výšky a cholericky skríkol: „Človeče, a kde ten chlapec bude vôbec sedieť?“ Tašky v batožinovom priestore, balkónové muškáty uložené popod nohy pasažierov, prepravky s vecami na sedadle, tašky s potravinami dole za prednými sedadlami. Chlapec sa aktívne zúčastnil až na vylod'ovaní všetkých vecí z paluby malého korábu po dvojhodinovej ceste. Pokrčené sa vystieralo, premočené vyliatym mliekom sa sušilo a dokmásané muškáty sa rýchlo presádzali. Starká len krútila hlavou: “Akoby im moje záhradné georgíny a floxy, alebo čerstvé mlieko od kravy v kondličke neboli dosť dobré!”

Keď sa všetci upokojili, starká ponúkla na dvorčeku kávu a jabíčkový šutemin, ako sa pre zmenu hovorilo po prešpurácky. Chlapec zošrotoval zo tri koláče a už ho nebolo. Prázd-
niny sa opäť mohli začať.

Tak, ako sa udalosti zaznamenávané do stolného kalendára striedali s udalosťami zazna-
menávanými v záznamníku počítača, v kalendári v mobile, tablete či i Pade, tak chlapec
neopúšťal svoje detské sny. Doštudoval geológiu, služobným autom sa neraz šplhal po
kľukatých cestičkách za zákazníkmi, ktorým ponúkal moderné krbové vložky, biokachle
a projekty nových technológií spaľovania pri vykurovaní rodinných domov. Lebo kto by už
dnes stále volal kominára! Občas ho na cestách sprevádzal malý ryšavý psík, opäť Bojar.
No a keď v rámci služobnej cesty v nejakom hoteli objavil v kúte opustený klavír, rozvlnil
malým koncertom pokojnú hladinu oddychujúcich a príjemne prekvapených hostí. Lebo
všetko, čo bolo v ňom v detstve zasiaté, v dospelosti vzišlo.

Smiech cez slzy...

Marta je žena so skvelými vyhlíadkami na šťastný život. V jej byte prevláda pokoj a pohoda, žiadna nervozita. Je dobrá, láskavá a život má okorenený humorom, aj keď nie vždy jej je do smiechu. Napriek tomu využíva každú chvíľku, aby jej smiech – ten pravý, od srdca – zazvonil aj tam, kde je jej do plaču. Marta stále tvrdieva, že človek bez smiechu je ako strom bez kvetov. Smiech má veľký efekt na telo, vzpruží myseľ a dodá mu potrebnú energiu. A toho sa našťastie drží.

No Martu ten pravý smiech prešiel, keď jej lekár tesne pred pôrodom oznámil, že bude mať dvojčatá. Razom jej zamrzol na perách a zastavilo sa vylučovanie endorfínov, hormónov šťastia. Uvedomovala si, že ženy, ktoré neronia potoky sĺz, ale sa usmievajú, sú pre mužov príťažlivejšie. Ona k nim predsa patrí. Či je to aj teraz, netušila, pretože najprv cez dvere prešlo jej obrovské brucho, potom dlho nič a nakoniec jej maličkosť. Osobné váhy nechávala schované na tajnom mieste. Nechcela vedieť, koľko pribrala. Musela sa usmievať, aby tým jej očarujúcim úsmevom vzbudzovala záujem a obdiv mužského pohlavia. Začula, ako medzi sebou hovoria, aká je statočná a vyrovnaná žena, ako jej dvojité bruško pristane. Prečo tak neskoro prišli na to, že čakajú dvojčičky? Ako tú novinu prijme manžel? Už dávno mohli byť na to pripravení. Ale teraz? Verila, že to zvládne, ak mu naservíruje správnym spôsobom.

„Bože, čo si počnem, keď do roka a pol budeme mať tri deti?“ lamentovala pred svojou priateľkou cestujúc autobusom z nemocnice po tom, ako jej oznámili tú úžasnú správu. „Nevieš si predstaviť, čo by som ja za to dala, keby som mala dvojčatá,“ povzbudila ju priateľka. „Môj manžel nevie robiť cez indigo,“ dodala závistlivo a stiahla sa úplne nabok, aby urobila väčší priestor pre nich troch. (Jedno dievča bude určite, ale druhé nevedeli identifikovať.)

„Neviem si predstaviť, ako bude vyzeráť dvojitý kočiar,“ pokračovala Marta v dialógu. „Budem ho pred sebou tlačiť ako tank. To mi určite bude každý závidieť!“ „Uvoľni sa konečne a prestaň na to myslieť. Bud' naďalej sama sebou, akou si bývala aj doteraz,“ povzbudzovala ju priateľka. „Všetci ti budú závidieť!“

Marta napokon zvládla nesmierne únavnú cestu a prigúľala sa k svojej mame, ktorá medzitým opatrovala jej ani nie jeden a pol ročného synčeka. Aká úľava! Konečne doma!

Len ako to povedať manželovi? Ako zareaguje? Vtom ju z tuhého rozmýšľania vyrušil telefón.

„Určite to bude moja drahá polovička,“ stihla si ešte pomyslieť a už dvihla slúchadlo. Bolo tak, ako predpokladala. Na druhej strane aparátu sa ozval jej milovaný.

„Už si doma? Čo ti povedali? Rýchlo hovor, som veľmi nedočkavý!“

„No to je otázka. Ani sa neopýtaš, ako sa máš, ako sa cítiš, len hneď na mňa zhurta vyletíš. Dobre počúvaj! Povedali, mamička, tešte sa, budete mať dvojčatá.“

„Naozaj? Hurá!“ začula, ako manžel machruje a celý uveličený kričí na svojho šéfa. „Som poriadny chlap, urobil som cez kopirák!“

Zložila slúchadlo. V duchu si už premietala, ako ho zakomponuje do všetkých prác. Usmiala sa a uštipačne poznamenala. „Veď počkaj! To si poriadne odskáčeš! Na futbal už ani nepomyslíš, budeš kočikovať, krmiť, kúpať, v noci ti nedajú spať. Radostný šok vystrieda šialenstvo, neustále budeš v jednom kolotoči. To bude pre teba tá najobľúbenejšia každodenná zábava.“

Unavene si sadla na diván, lebo stolička jej bola príliš úzka. Tu ju raz koplo jedno bábo, tu druhé, akoby skúšali elasticnosť ich súčasného domova a jej trpezlivosť. A tak sa snažila zmeniť polohu v sede, ale aj to nakoniec vzdala a začala chodiť po kuchyni. „Vyber si nejaký pokojný kútik a nechaj sa upokojiť tichom,“ vravela si sama pre seba. „Teraz nechcem myslieť na nič, iba chvíľu odдыхovať. To bol zasa deň!“ šomrala. Chcela trochu pokoja, chcela poskladať hlavu do svojich myšlienok a svoje myšlienky do hlavy.

„Mamííí...“ prichádzala k nej malá sprška z dvora. „Kristepane, čo sa deje?“ To babka viedla, či skôr ťahala jej synáčika za mokrý rukáv. Vykúpal sa aj so sliepkami v starom hrnci. Chcela mať na chvíľu od všetkého pokoj a nedarilo sa jej. Bola vybičovaná do posledného nervu. Hladinu hormónov mala tak momentálne na diazepan, ktorý nemohla užiť.

„Už mám toho akurát dosť! Kedy sa to konečne skončí?“ ziapala, ako keby jej odtrhli hlavu od tela. Zrazu si uvedomila, že dieťa za to nemôže a hrachové slzy sa jej začali šmýkať po tvári. Nervy vypovedali službu. Synček ju objal za nohy, akoby jej chcel povedať: „Maminka, prečo plačeš? Ja ťa ľúbim.“ Spamätala sa, veď dieťa za nič nemôže. Usmiala sa, pohladila po bielej hlávke a v dvojitom brušku opätovne zacítila ďalší „brušný tanec.“ S námahou ho zodvihla na ruky a zašepkala mu do uška: „Ty môj miláčik, na teba sa nehnevám.“ Zrazu sa milo usmievala a vtisla synčekovi veľký bozk na čielko. Pocítil nádhernú farbu lásky.

Takto to trvalo ešte pár dní. Pot z nej tiekol cícerkom, veď v júli bývali najväčšie horúčavy. Nevládala chodiť, po izbe sa brodila ako káčer Donald. Pred niekoľkými mesiacmi mala vrtuľu v zadku, ale teraz? Nohy opuchnuté, ťažké, každú chvíľu chodila cikať. Všetko robila pomaly, opatrne. V noci sedela na posteli podopretá vankúšmi, iba občas zdrie-

mľa. Počula tikajúce hodiny, chrápajúceho manžela a svojho malého synčeka sladko od-fukovať. Dopekla! Ešte sú len štyri ráno, nemôže ich zobudiť. Musí predsa niečo vydržať. Pomaly sa otočila na druhú stranu k mužovi a potichu rátala ovečky na oblohe. Koľko ich napočítala, kým pomaly zaspala? Nebola to sebaľútosť, bol to fakt. A miláčik si bezsta-rostne chrápal. Holá riť mu trčala spod paplóna. Chcelo by to nejakú fotku. Iba s veľkou námahou ho hladkala po jeho štíhlom tele. S ním ju baví svet. Toto je muž, ktorého ľubi a aj jeho smejúce sa oči. Na každom rande im rovnako silno bilo srdce. Mali sa vtedy stretnúť na EKG. To by bol dôkaz!

Nemohla ani čupnúť a obuť sa. Kde sa dalo, tam chodila bosá. Vyzerala ako dvoj-prúdovka. Aj keď ho veľmi ľúbila, v duchu na neho nadávala. Doslova ho neznášala. Čo jej urobil? Počítala hodiny, kedy to príde. Na ničom jej nezáležalo, len aby to už mala za sebou. Bola na pokraji psychického zrútenia.

Predsa sa dočkala. Manžel doma so synčekom a ona v pôrodnici. Znášala to statočne. Nereptala, nekričala, iba stisla poriadne vysušené pery. Vôbec netušila, že aj jej miláčik tiež prežíval „l'advínové“ kontrakcie zároveň s jej pôrodnými. Zvíjal sa od príšernej bo-lesti. Aspoň chápal, čo si odnáša jeho polovička. Ležal na balkóne na čerstvom vzduchu a rátal minúty, kedy dorazí záchranka. Aj keď v bolestiach, predsa dobre počul, ako si ženy medzi sebou šepkali, keď ráno kráčali do roboty. „Je ožratý, ved' sa im narodili dvojčatá. Chudina, koľko si musela vytrpieť a on sa opíja. Krásny manžel! Ožran. Satan.“ V blízkosti zazvonili zvony. Prežehnali sa. Zvony utíšili ich hnev. Miluj blížneho svojho...

Trpeli teda obidvaja. Nádherné! Po jej boku spinkali dve navlas rovnaké dievčatká. Ako ich budú volať? Nezamenia ich? Hľadala im rúčky, nožičky, pršteky... Vyzerali v poriadku! Na rúčky im uviazala červenú a modrú „šnúrku“. Podľa toho ich budú vedieť rozlíšiť. Bála sa totiž, že ich zamenia. No dlho sa netešila. Vedľa jej postele ležala mladá žena, ktorá krátko po nej porodila syna. O niekoľko hodín prišiel lekár a oznámil jej tú najhoršiu správu, akú niktorý rodič nechce počuť. Váš synček zomrel, nedokázali sme ho zachrániť. To bol ten najväčší šok, ktorý určite nečakala. Jej prvé dieťa nežije. V hlave jej vybuchol ohňostroj otázok. Prečo práve mne? Prečo tá vedľa mňa môže mať naraz dve deti a ja žiadne? Prečo? Prečo? Dobiedzali do nej ako sršne. Štípali ju, dráždili, pichali priamo do srdca. Lekár jej potichu vravel. Nebojte sa, bude to dobré. Deti budete mať určite, len vy musíte byť teraz statočná a nestresovať. Dobré vás chápem. Nie ste prvá, ani po-sledná. Viete si predstaviť, čo všetko sa na tomto oddelení už zomlelo? Chvíľu ju pevne držal za ruku a ona sa upokojila. Aj Martu to bolelo, ale zároveň aj pobúrilo. Ona predsa za to nemôže. Krátka chvíľa dokáže človeku zmeniť život naruby. Upadne do zúfalstva a beznádeje.

O niekoľko minút po odchode lekára ju už brali z izby preč. Konečne vydýchla. Akoby jej bol balvan spadol zo srdca. Nedokázala po tomto šoku sa ani tešiť zo svojich dvoch rovnakých žubrienok. V ušiach je neustále znelo: “Prečo?” Aj ju to poriadne dostalo.

Chápala jej veľkú bolesť. Jediné, na čo sa zmohla, boli slzy, ktoré vyplávali na tvár. Nie je hanbou plakať. Súcitila s ňou a veľmi.

Len čo najskôr domov! K synčekovi, k manželovi... Na bolesť sa zabúda. Budú šťastní, veď pri nich budú ležať tri malé žubrienky, aj keď ich v noci bude budiť „vreštiaci“ alarm. Tá bolesť stojí za to.

Konečne doma. Bola zvedavá, ako ju privítajú tí dvaja muži. Všetky veci stáli na rovnakom mieste. Nič sa za tých pár dní nezmenilo! Od radosti div nevyskočila z kože! Predsa si len bez nej poradili. Všade naokolo útulne, čisto, na stole ju čakala kytica čerstvých poľných kvetov. Tie má najradšej a on si to pamätal. Dal do toho všetko. Predovšetkým srdce. Jej zlatí chlapi ich, tri ženy, s úsmevom vítali. Možno prejsť okolo nich bez povšimnutia? Musela ich vystískat!

Nádherne sa usmievala, veď smiech je najlepším prostriedkom, ako sa zbaviť psychického stresu. Sú to šikovní chlapi, je na nich pyšná. Dobre si ich vychovala. Je bohatšia o veľmi dôležité poznanie. Má skutočne skvelých chlapov!

poézia

Lenka Želonková 30
Eva Širotníková 33
Stanislav Krivjanský 35

próza

Nina Kadáková 37
Henrich Fačkovec 41
Zuzana Bučková 44

V Nitre

Akoby si sa nechcela vrátiť
odpovedám
Nemám rada zmeny prostredia
a myslím tým

nie je pásmo, v ktorom by som nebola ohrozená
som ako horúci bažant na tvojej kapote
som plecniakom Svätopluka na námestí
v noci mi ukazuješ všetky sídliská
v noci cítiš moje ostré koleno
hovoriš mi o starých láskach a nových obchodných domoch:

tieto lavičky za 90 000	tam bývala pošta	tvoje hebké vlasy
popri rieke a cez brezový háj	mi pripomínaš lásku zo strednej	
tak studenú	dierou v plote na bežeckú trať	
miesto záhrad paneláky	zima ti je	
tak studená	vráťme sa	

v noci cítiš moje ostré koleno
v noci ti ukazujem všetky sídliská

Niečo o hrozne

Vínne mušky žijú krátko.
Naletia do pohára
a tam necudne
žmurkajú, rozložené
v opojení. Nožičky
odpadávajú naraz.
Ako v strede jesene.
Krídla majú príchúť magnézia.

na stôl si rozťahol červený obrus
nech nevidno
ako ich vylievaš

Také sme všetky

Opustím ťa s gráciou,
s akou odchádzame z galérie
či opery Cosi fan tutte
ako obraz, ako divák.

Nechám ťa ustlať,
zvesiť kabát, nahmatať kľúč,
ale otvorím si sama,
spievajúc Cosi fan tutte.

A keď nebudeš chápať
(na opere si nikdy nebol),
usmejem sa ako včera
a poviem: zostarla som.

V galériách kvitli rezané kvety
a ženy stáli v pokrútených pózach
ženy v tvare čísel, tehotné Venuše,
vráskavé stareny z lykového dreva.

Hladila som ich,
hladila na miestach, kde to nebolo prípustné,
a keď ma chceli vyhodiť,
nechala som ich

zvesiť kabát, nahmatať kľúč,
ale otvorím si sama,
spievajúc Cosi fan tutte,
zostarla som na lásku.

Môj samovražedný rok

podpísal sa na mne Bukowski
dvere sa mi zatvárajú pred očami
sekundu predtým
ako sa rozhodnem vstúpiť do miestnosti
pravdou je, že ma mesiace nikto nehľadal
hlasné ticho ma celý deň drží od práce
po nociach naháňam lacný dopamín -
neznášam pritom vlastné myšlienky
viem, že svet nie je len čiernobiely
ale prečo v ňom neviem nájsť kúsok nehy?
strach mi opäť melancholicky klope na dvere
ten jediný ma zatiaľ nesklamal -
necitlivo otupuje moje zmysly
odraz v zrkadle je nejasný
stratený v protismere
potrebujem spôsoby,
ale našla som len ďalšie dôvody
a tak sa skrývam za citáty z obľúbenej knihy

XX

slávnostná vernisáž našich srdc
v atmosfére osamelých vrb
odkrýva pár nostalgických škvrn
nie som tvoja prvá, druhá ani piata
tenkým prúdom sa preliala panenská krv
po rukách mi steká ligotavá miazga
koľkokrát mi ešte niekto ublíži
než sa začnem mať rada?

X

obliekol si ma do svojich klamstiev
a zohrial vlastnou naivitou
každým dňom boli o niečo sladšie
verila som, že ma chrániš pred tmou
sledovala som každý tvoj krok
slaný pot zmiešala s medovou esenciou
v noci priamo cítila tvoje teplo
a aj tak si tu nikdy skutočne nebol.

Časová slučka

Jar v parku
Spomienka
sedí na lavičke
Má tvoje vlasy
Z vysunutých
rozhojdaných
základní sadajú
na nich stovky
lupienkových
paragánov
Kvitneš
Vädnem
keď vravíš
Musím si to ešte
všetko premyslieť

Sinajský syndróm

Večer
v panelových hniezdach
elektronické zlaté teľa
vypúšťa z tlamy samé splašky
Hltáme ich ako mannu
my jeho stvoritelia
Ovládajúci ovládaní
Zatiaľ čo dolu pod oknami
rozbíja ktosi o zem
dve kamenné tabule

Dialogický monológ

Lesný med z tvojich očí
pridám dnes večer do džbánu
s odvarom Samoty obyčajnej
a budem ho piť po dúškoch
vd'ačný za to že sme boli spolu
aspoň na chvíľu

A ako zvyčajne
pochytí ma túžba
byť ako tie deti
vieš u nás na stanici
čo z plastových sáčkov
ukrytých pod vetrovkou
vdychujú do pľúc a do hlavy
prchavú smrť
Nosiť ťa schovanú
pod hrudnou kosťou
Dýchať ťa
Unikať s tebou z reality
až do vyprchania

Zaspím s dozvukmi
sladkej chuti v ústach
a s bolesťou v hlave
spôsobenou ostrou ihlou
otázky abortujúcej
všetky moje myšlienky
Vieš kto som?

Chudera

(Tri Fatimské tajomstvá)

Fatimská modlitba - Ó, Ježišu

*Ó, Ježišu, odpusť nám naše hriechy,
zachráň nás od pekelného ohňa
a prived' do neba všetky duše, najmä tie,
ktoré najviac potrebujú tvoje milosrdenstvo.*

Časť prvá - Ó, Ježišu, odpusť nám naše hriechy

(videnie pekla)

Potichu som vykívla z bytu už asi pred pol hodinou. Barová stolička podo mnou jemne vŕzgala pri každom pohnutí. Slamkou som miešala mai tai, v ktorom sa rozpúšťali kocky ľadu.

„Je tu voľné?“

Prikývla som a pozorne si prehliadla muža, ktorý si sadal vedľa mňa. Tmavé vlasy, trochu strapaté od prehrabávania. Opálená pokožka a tmavé strnisko. Ušiel. Dokonca viac, než v čo som dnes dúfala.

„Môžem vás na niečo pozvať?“ bol mladší, ale už dávno som zistila, že pre týchto chlapcov je vek len číslo.

Prikývla som a koketne som si prekrížila nohy. Pohľadom si ma celú premeral a usmial sa, akoby už teraz vedel, čo so mnou bude dnes v noci robiť. Objednal mi ešte jeden mai tai, ktorý som nedopila. Kocky sa úplne roztopili a ja som ho ťahala von z baru. Rukami blúdil po mojom tele a ja som myslela, aký je tento život iný. Odlišný od toho, čo ma čaká, keď som v byte len ja a on.

Čo najtichšie som ho ťahala na druhé poschodie malej bytovky. Odomkla som dvere a nechala ho prejsť. Telo mi prepaľoval jeho pohľad. Otočila som sa k protiľahlým dverám susedného bytu. Boli len pootvorené a za nimi bola zvráskavená tvár. Natáčky vo vlasoch a ústa skrútené odporom. Vydýchla som.

„Ako to môžete robiť?“ zašepkala.

„A kto ma zastaví?“ zasmiala som sa.

„On vás vidí,“ žena sa prežehnala. V očiach jej horel hnev.

„A aj tak s tým nič nezmôže,“ opäť som sa hystericky zasmiala a otočila sa jej chrbtom.

„Cundra!“

Neotáčala som sa. To slovo sa mi zarývalo do chrbta a pretekalo mnou ako jed. Obyčajná pobehlica. Suka a hriešnica. Zabuchla som dvere. Hneď bol pri mne a tlačil na mňa svoje spotené telo. Rukami my zvieral boky a ja som len nehybne stála, kým sa zohýnal k môjmu krku. Do nosu mi vrazila vôňa potu. Prsty si zamotal do mojich vlasov a naklonil mi hlavu. Trochu sa odtiahol a hneď zase do mňa narazil celým telom. Chrbát mi vrazil do dverí.

Štetka.

Kurva.

Odtiahol hlavu a pozrel mi do tváre. „Nepáči sa ti to?“ V očiach sa mu prehnalo podozrenie.

„Je to super,“ povedala som podráždene, „pokračuj.“ Nikdy nepotrebovali viac. Neprekážalo im, ani keď som pod nim ležala bez pohybu. Niektorí mi nadávali, keď som nepovedala ani slovo. Nevydala žiaden ston. Zapli si nohavice a buchli dverami.

Stará krava.

Vyložil si moje nohy okolo pása a preniesol ma do spálne. Hodil na posteľ a priláhol telom. Potiahol výstrih nadol, až popraskali cverny. Chytil mi prsník a ja som odvrátila zrak. Zahryzol a mnou preletela bolesť. To najhoršie ešte len príde. Moje telo ešte len čakalo na najväčšiu agóniu. Na krč, ktorý ma prehne.

„Musím si odskočiť,“ odťahoval sa, „kde máš kúpeľňu?“

„Dvere naľavo,“ oprela som sa na lakte.

„Ježiš,“ ozvalo sa a zrazu som zachytila rýchle kroky. Vyskočila som na nohy v momente, keď sa zabuchli vchodové dvere. Vyšla som do chodby, ktorá spájala všetky izby v byte. Na jedných boli otvorené dvere. Začala som päste. Pomaly k nim vliekla svoje telo. Nazrela som dnu. Okno bolo otvorené a vietor rozháňal záclony.

„Do riti,“ prešla som k oknu a zavrela ho. Pár krokmi som prešla k posteli a zosunula som sa na stoličke vedľa nej.

„Pozri, čo si urobil,“ zachrčala som na muža na posteli. Jeho telo nehybne ležalo. Z bielej plachty mu vytŕčala len hlava a ruky, ktoré mal nehybné vedľa tela. Infúzia pomaly kvapkala.

„Pozri, čo si urobil!“ skríkla som a začala si trhať tričko. Oči mal zatvorené a nehybné. Trhala som a škriabala, kým som ho nedostala zo seba. Nahla som sa k mužovi a prstom som mu nasilu zdvihla viečka.

„Vidíš ma? Pozri sa na mňa, ako si na mňa hľadel. Ako na kus mäsa,“ odtiahla som sa a stiahla som si aj nohavice. Stála som tam nahá.

„POZRI SA!“

Zostal nehybný.

„Nechceš ma viac ošukať, až kým sa nebudem brániť a prosiť, aby si prestal?“ naklonila som hlavu a dlhé pramene sa mi šmykli cez plece. „Nepáčim sa ti už?“ povedala som ticho. „Nechceš mi ešte ublížiť? Nechceš ma viac mať?“ šepkala som a pomaly som kráčala k nemu.

Otvoril oči a hľadel pred seba. To je jediné, čo dokázal.

„Nechceš ma viac zviazať alebo rezať? Nechceš ma viac udierať remeňom?!“

Nič.

„Pozri sa, čo si zo mňa urobil!“

Druhá časť - zachráň nás od pekelného ohňa

(videnie pekla, kam idú duše hriešnych)

Prosila som každý deň. Skrývala som sa v kúte. A keď si prišiel, našiel si ma. Ťahal si ma za vlasy za tebou. Do postele. Utieral si so mnou zem a potom si ma hodil do postele. Niekedy ti stačil aj stôl alebo bielizník. Niekedy si si ma vzal rovno na zemi. Čím viac som sa bránila, tým viac si do mňa vrážal. Bezvedomie mi bolo útechou, no väčšinou som sa musela schovať v sebe. Hlboko. Opustiť schránku, ktorú si zneuctil. Telo, ktoré si zničil.

Prosila som. Každý deň. Želala si smrť muža, ktorého som si vzala. Muža, ktorý ma držal v kletke vlastného tela. Za pokus o útek si ma odmenil dvojnásobnou krutosťou, až kým som nezistila, že najlepšie obídem, keď budem poslušne čakať. Na kolenách v malej chodbe.

Prosila som o lásku, ale keď som nekričala a nestonala blahom, prinútil si ma silou a strachom. Brániť som sa prestala už dávno.

Prosila som o tvoju smrť. O to, nech ťa pohltí peklo. Nech sa ma viac už nedotkneš.

V ten deň som čakala. Dávno som sa naučila, že ma neskryjú žiadne kúty. Neprišiel si.

Čakala som tak celú noc. Na kolenách, v hanbe.

Teraz tu ležíš ty. Neschopný sa pohnúť. Neschopný ublížiť mi.

Zničil si ma.

Nedokážem viac žiť. Nepamätám sa, čo bolo pred tým. Hľadáam niekoho, kto ma roztrhá zvnútra tak, ako si to spravil ty.

Cundra.

Štetka.

Chudera.

Tretia časť - a prived' do neba všetky duše

(Pokánie! Pokánie! Pokánie!)

Ticho som vykĺzla z bytu.

„Včera to nevyšlo suseda?“ ozve sa mi za chrbtom.

Nereagujem, ďalej zostupujem schodmi.

„Pozrite sa na ňu! Pobehticu. Muža má doma ochrnutého a ona rozťahuje nohy, kade chodí!“

Dvere bytov sa začali otvárať. Ľudia vychádzali na schodisko. Pretláčala som sa popri nich.

„Muž po autonehode a už ju nemá kto preťahovať.“

Šepot stúpala a ľudské telá sa mi stavali do cesty.

„Cudzoložnica!“

Roztrieštila som sa.

„Ľutujem svoje hriechy! Ľutujem svoje činy!“ vyschlo mi v hrdle od kriku, čo sa zo mňa dral. „Ale kde ste boli vy? Keď som prosila! Keď som kričala! Keď som sa bránila! Kde ste boli?“

Ticho.

„Všetci ste ma počuli. Všetci ste počuli môj krik!“

Ticho.

Mlčali. Mlčali ako mlčí muž, odetý v bielom, nehybne ležiaci v posteli.

Opäť som jediná, kto kričí.

„Ľutujem...“

Pretlačila som sa davom von.

Štvrtá časť - najmä tie, ktoré najviac potrebujú tvoje milosrdenstvo

Stolička v bare jemne vrzla.

„Môžem si prisadnúť?“

Odvleč ma za vlasy.

„Ste tu sama?“

Utri so mnou podlahu.

„Môžem vás pozvať na drink?“

Znič ma.

„Môžeme ísť k vám?“

Zlom ma.

Fatimské proroctvá sú tri zjavenia Panny Márie v portugalskom meste Fatima.

1. Videnie pekla: ohnivé more, v ktorom boli ponorení démoni a duše v ľudskej podobe.

2. Videnie pekla, kam idú duše hriešnych: zachrániť sa dá len obrátením na cirkev, svätých otcov a Boha.

3. Zjavenie Panny Márie a Anjela s ohnivým mečom: Anjel kričal: Pokánie! Pokánie! Pokánie! Zazrel muža v bielom – biskupa. Kráčal k hore s krížom. Keď tam prišiel padol ku päte krížu.

Dvaja anjeli s nádobami zbierali krv padlých a duše mučeníkov.

(Pokánie: dávanie najavo, že človek pochybil, snaženie zbaviť sa svojej viny, ľútosť nad previnením.)

Okoloidúci

Žijem? Alebo som iba prízrakom, cez ktorý ľudia na uliciach nič netušiac prechádzajú? Večným okoloidúcim. Súčasť koloritu ulice – človek kráčajúci odniekiaľ kamsi. Neplatený komparzista. Ilustrácia. Netuším odkiaľ idem a nemám žiaden cieľ. Nevidím svoj odraz v zrkadlách a kalužiach. Nie vždy som bol taký. Aj ja som býval stredovekým roľníkom, veriacim v príchod raja. Bol som na krok od množstva rajských záhrad, no akonáhle som chcel vojsť, vsublimovali alebo sa roztekli do okolitej anonymnej krajiny ako atrament rozliaty po koberci. Už nenapísali žiaden príbeh, zostali len temnými škvrnami.

Kráčal som ulicou lemovanou rodinnými domami, na ktorú dopadala čoraz hustejšia tma; iba blikanie televízorov za oknami a štekot psov dávali poznať, že sa tu žije. Na schodoch na rohu posedávala partička smejúcich a bozkávajúcich sa tínedžerov. Niečo som im ohromne závidel. Boli mladí, a tak ešte úprimne verili. Verili, že niečo ešte bude, že niečo ešte určite príde. Boli stredovekými roľníkmi, ľuďmi žijúcimi pred odkúzením sveta. Akokoľvek boli neslobodní, verili, že niečo skvelé je ešte len pred nimi. Ja som už bol človekom z modernej doby. Tým, ktorý si v ranných novinách prečítal nekrológ Boha a zmieril sa s jeho smrťou. Korodujúcim automatom obutým do nových značkových tenisiek, poslušne imitujúcim úbohé mechanické a biologické úkony, ktoré sa tak pateticky nazývajú život. Automat, opatrený visačkou: vysoká škola druhého stupňa, informatika – tam sa dobre zarába, vraj. Záluby: cestovanie, Netflix, turistika. Aké ohromne originálne! A na Instagrame pritom vyzerám, že skutočne žijem. Usmiate fotky pred chrámom Sagrada Familia a pri Viktóriinom memoriáli v Londýne. Aristokrati si nechávali maľovať nádherné, prepracované a majestátne portréty. Tie portréty viac či menej klamali. Iba jemne a okrajovo sa dotýkali reality. Aj po mne ostatnú iba klamlivé obrazy. Áno, aj tento tu raz bol, aj on žil. A ako dobre sa mu žilo, veď bol pri Sagrade Familii. Bol informatik – tam sa dobre zarába. Kráčal po ulici okolo nás, s niektorými z nás sa letmo zdravil, keď sme kráčali niekam. Ale nechceli sme sa ho dotknúť. Obrazov a ilustrácií sa neradno dotýkať, možno okolo nich iba prechádzať.

Zabočil som doľava. Ako sa ulica zvažovala, priamo úmerne tomu klesala aj intenzita tínedžerského chichotu. Väčšina neónov tu nesvietila a tak som sa ešte viac ponáral do hustej tmy, ľahučko som v nej splýval ako na prvých hodinách plaveckého výcviku.

Potom som v nej plával prsia, jemne a rekreačne, až som prešiel ku kraulu. Chcel som ten bazén rýchlo opustiť a stihnúť... Zastihnúť ju. Kaviareň na rohu už bola zatvorená, čo sa dalo poznať podľa tlmeného svetla a vyložených stoličiek, popod ktoré sa svižne a presne kížal mop. To všetko bolo jasne viditeľné cez vyleštené francúzske okno. Rúčku toho mopu pevne zvierali jej malé ruky s čiernym lakom na nechtoch. Je nervózna... Poznám to z mimiky. Po záverečnej je to prirodzené. Určite nebude mať náladu stretnúť ma a zhovárať sa so mnou.

Kráčal som ďalej. Nemohol som radšej spať? V spánku by som ju mohol stretnúť takú, aká bývala kedysi... ach áno, spánok... Vtom hustú tmu prerezali dve diaľkové svetlá a okolo mňa s hrmotom prefrčalo drahé auto. Motor však vzápätí zhasol. Otočil som sa. Auto zastalo priamo pred kaviarňou. Tlmené svetlo za francúzskym oknom zhaslo a pri aute sa zrazu dve siluety zmenili na jednu – s nedefinovateľnými okrajmi. Akoby som bol na Rorschachovom teste. Čo vidíte? Ako to nazvať? Prehra? Poníženie? Sklamanie? Tú machuľu vždy možno interpretovať rôzne.

Naozaj som toto potreboval vidieť? Nemohol som ostať doma, dať si jointa a pustiť si dokument o Križiackych výpravách? To sa koniec-koncov aj tak stalo, vonku sa už príliš ochladilo a náhle som zatúžil po teple a útočisku štyroch pevných bielych stien. Urobil som si instantné jedlo – „kura s omáčkou quattro formaggi“, čo sú v skutočnosti cestoviny s práškom v kelímku. Obraz a text na ňom nijako nezodpovedajú realite. Podobne je to s mojím Instagramom, kde sa stále vynímajú fotky s ňou. Zaprisahal som sa, že s nočnými prechádzkami, kedy sa ju snažím „náhode stretnúť“, je koniec. Že už sa nebudem brodiť tými lepkavými spomienkami.

Ako väčšina mojich plánov, ani tento sa nepodarilo uskutočniť; a tak som aj ďalší večer kráčal ulicou lemovanou rodinnými domami, kde iba blikajúce obrazovky za zatiahnutými žalúziami dávali poznať, že sa vo vnútri žije. Tentoraz ešte aj pršalo. Na schodoch na rohu nikto nesedel, nesmial sa a nebozkával. Zabočil som doľava. Voda sa valila dolu žľabom na okraji cesty a tiež jej stredom, a psy štekali nezvykle nahlas. Akoby ten brechot prichádzal zospodu, ako reťazová reakcia sa zintenzívňoval a štveral ku mne proti prúdu tej valiacej sa vody.

Ten prenikavý a agresívny zvuk kulminoval práve vo chvíli, keď sa ulička klúkatila, akoby za tou zákrutou na mňa mala dopadnúť posledná kocka obrovského domina. A vtedy do mňa vrazil. Šprintujúci chlapík s kapucňou spustenou do čela. Tak predsa nie som neviditeľný. Nie som iba kulisa. Som z pevného skupenstva. Z rúk mu vyletel čierny kovový kufrík, z ktorého sa s rachotom do vlhkej tmy náhle vykotúľali mince a tiež vypadlo niekoľko bankoviek. Chlapík zahrešil, pozbieral tých pár rozmočených stoviek, napchal si ich do vreciek, kufrík narýchlo zaklapol a ďalej upaľoval. Celé to trvalo – prisahámbohu – nie viac ako tri sekundy. A za podobne krátku dobu mi to doplo. Tá čierna nerezová pokladnička, takú predsa mávala ona... v kaviarni. Zlodej! Ak sa mi ho podarí chytiť,

budem hrdina! Ľudia ma už nebudú obchádzať a vyhýbať sa mojim pohľadom, už nebudem len okoloidúci! Starosta mi udelí medailu, spoluobčania budú moju tvár poznať z televíznych obrazoviek, budú mi na ulici podávať ruky a šuškať si „to je on, ten nebojácny hrdina, čo dolapil toho lupiča“. A čo je najdôležitejšie, aj pre ňu sa opäť stanem niekým, možno sa ku mne aj vráti... veď predsa za ňu budem riskovať vlastný život! Bez ďalšieho váhania som sa otočil a rozutekal za tým štafetovým štekotom, do kopca, proti prúdu tečúcej vody.

Čochvília som bol pri schodoch na rohu, brechot viac-menej utíchol a tak mi intuícia napovedala, že mám pokračovať smerom k priemyselnej štvrti, kde už nikto nežije, a preto sa aj štekanie rozplynulo... zato však lejak naberal na intenzite. Po ďalšom kilometri boli moje značkové tenisky do nitky premočené a hrozne ma pichalo v boku. Ako keby niektoré orgány chceli vyskočiť z môjho tela, dať výpoveď pre zlé podmienky. A ani by som sa im nečudoval, veď ich roky kŕmim instantným jedlom a zalievam lacným alkoholom.

Ušiel, zmizol – musel som si to priznať. Nebudem hrdinom, maximálne tak dostanem zápal pľúc. Nemal som ísť radšej dolu do kaviarne? Skontrolovať ju? Čo ak jej ublížil, čo ak je ranená? Preboha. Medzitým som sa schoval do výklenku. Ale keby náhodou... keby ju náhodou... – nie – na to som nechcel ani pomyslieť. Napriek tomu sa do mňa ako kliešť zavrátala tá odporná myšlienka. Keby ju zavraždil... už by aspoň nebola šťastná s nikým iným, ani s tým úbožiakom s drahým autom. Snáď mi len z toho behu neokysličuje mozog, vravel som si. Ako mi také niečo vôbec mohlo napadnúť? Počas celej cesty domov a po celý ďalší deň som sa snažil všetkými možnými spôsobmi toho kliešťa vytrhnúť. Hlavička však zostala vo vnútri, už som to nedokázal dostať z podvedomia. Malé rúčky s čiernym lakom na nechtoch by už nikdy nezvierali mop a nerobili presné a svižné pohyby popod stoly s vyloženými stoličkami. Jej a jeho silueta by sa už nikdy nespojili do jednej odpornej rozpítej škvrny, do hnusného veľkého znamienka, ktoré mám stále pred očami. Rakovinové znamienko s nepravidelnými okrajmi, ktoré vysáva zbytky vôle žiť. Som zamastený a zablatený od vlastných pokrivených predstáv z minulosti. Ani najkyslejší dážď ich nevie rozpustiť.

Keď som nasledujúci večer kráčal ulicou lemovanou rodinnými domami, zadúšal som sa kašľom. Psy mi naň odpovedali známym brechotom a pubertiaci na schodoch úšklebkami. Za francúzskym oknom bola tma, hoci do záverečnej ostávalo ešte poldruha hodiny. Znenazdajky sa pri mne objavil starší pán, sedemdesiatnik; vedel som, že sem občas zašiel na kávu a koňak, ale nezdravili sme sa. Predsa ma však oslovil: „Strašné, čo sa stalo... strašné.“ Alebo si to vravel iba tak pre seba ako starí ľudia zvyknú? Každopádne som sa rýchlo a nervózne spýtal čo má na mysli. „Vy ste o tom nepočuli? Nejaký blázon to tu včera prepadol... a keď chcela Jennie spustiť alarm, ohnal sa pivovou fľašou... trafil ju priamo tu“ – ukazoval si na pravý spánok a ťažko preglgol slinu – „a spadla tak nešťastne... krvácala... vraj keby... keby niekto aspoň šiel okolo, keby tu bol aspoň jeden okoloidúci a zavolať pomoc... zrejme by ešte žila...“

Pokánie

Šesť ráno. Mrazivo. Vrzgajúci sneh uhýbajúci sa podrážkam jej starých tenisiek sa ozýval sídliskom. Potichu počítala kroky. Z bytu do obchodu ich bolo presne sedemdesiatštyri. Nebola prvá. Rožky, mlieko a rýchlo k pokladni.

Stála pred ňou a na pult vyložila chlieb a sedmičku bieleho. Nič nóbl, rulandské šedé, priemerná cena. „Ešte dva malé rumy“, ozvalo sa zrazu tichým hlasom. „Do pečenia.“ Trasúca sa ruka snažiac sa v dlani napočítať mince prezradila, že z pečenia nič nebude.

Dianu striaslo, zatmelo sa jej pred očami, spomienka sa vynorila takmer okamžite. Vide-la seba, pamätala si svoju rannú opicu, roztrasené telo túžiace sa napiť. Cítila z nej pach alkoholu. Alebo si to len nahovárala, občas to tak mala. V ústach jej na moment vyschlo, akoby aj dnes bola po žúre. Niektoré spomienky zostávajú živé, aj po rokoch.

Poznala tie frázy naspamäť. Do pečenia, na oslavu, mužovi k výročiu. Dokonca k tým fľašiam už neskôr kupovala aj darčekové tašky, niekedy aj priania, aj tie čo hrajú melódie. V duchu sa teraz na svojej trápnosti musela zasmiať. Aká lacná zásterka pre predavačky. Tým bola jej ranná rutina ukradnutá. Rýchlo zbalíť do kabelky a utekať.

Niekedy víno otvárala už vo výťahu. Tá sekunda tesne predtým ako sa hrdlo fľaše dotklo jej pier bola ako orgazmus. Už ju nič nedelilo od toho slastného pocitu, mala to len vo svojich rukách. Jeden - dva gľgy, teplo jej putovalo celým telom, zaplavila ju vlna spokojnosti, niekedy sa na seba v ten moment dokonca usmiala v malom zrkadielku prilepenom na stene výťahu. Tras rúk ustal takmer okamžite. Iskra v očiach, energia v údoch, celkom ožila. Na chvíľu, nie nadtľho. Tento pocit milovala. Bezstarostnosť dieťaťa, ľahkosť bytia.

Vyšla z obchodu, po žene s rulandským už zostali len malé stopy v snehu. Diane stiekla po líci slza vyplavená vd'ačnosťou a pokáním. Vd'ačnosťou, že život stihla uchopiť v poslednej chvíli. Hlavu otočila k oblohe, zhlboka sa nadýchla, dlaňou si utrela tvár a zamierila domov.

študentky a študenti

poézia

Anton Tobias Vražič 46

Diana Jaššová 49

Laura Godálová 52

próza

Adela Bakošová 54

Erika Sadloňová 55

Kristína Tenkelová.... 57

Ommatídia

rozlámaná váza
priesvitná ako jej žily
vysiela fotóny
chytám ich svojim pohľadom

háčiky v objatí zeme
už nikdy nezachytia život
ani moje rifle

vyzerá to temne
prší červený dážď...
leje sa modrá voda...

hviezda spadla
noc je premočená krvou bez krviniek

na chlorofylovej posteli
tak pomaly uteká
tieň zasvietil

zašliapol som včelu

Padá perie

žabí bičík letí nad krovím
má však tupé ostne

hrana vajca pukla
odrela sa
a otvorila náručie
vytiekol patogénny kras
leje sa do zmyslov
pomaly

vidím
počujem a kreslím jar

tmavý kút zažiaril horčikom
prefarbil si dúhou šediny

daj si log zo žaburiny

stromy sa zakryli novou dekou
dvojfarebnou
z voňavého chladu a ticha

Kompas

zvoní v rohu sladkého benzénu

ona hľadá svoj koráb
z peľu
má však putá
a ja držím reťaz

blúdi v tenkom ľade
našla maják
popraskaný
machnatie ako červene pole pod ním

tam dole sa bojuje
horia zlaté hexagóny
váhy sa pohli

hore nie

sadne si sem
ja radšej obďaleč

sever a juh sa vycentrovali
našli spoločný kurz

Svedomie

Zavriem oči, zomknem pery,
zložím dlane dovedna,
hrud' sa chveje tam od dverí,
kde kľáčí bytosť hanebná.

Vrásky očí stále rastú,
a tlak v hrudi mi nedá spať,
čierny flák malého vzrastu,
chce sa iba zhovárať.

Do hlavy mi tlačí bludy,
hriešne činy vyznáva,
z miliardy drobných ľudí,
veľký hriech som, priznávam.

Pachuť ničí moje zmysly,
pachuť horká sťa vlastná žlč,
bytosť stíchla, pohľad kyslý,
no duša moja mi vraví: „MIČ!“

Neúnavne súdiť bude,
kým úbohá sa duša nevzdá,
vzdá sa na tom hore súde,
povie všetky hriechy hviezdám.

Tam ju nikto neodsúdi,
lebo riadený je srdcom súd,
a sudca nie je rasa ľudí,
preto ľúbi všetok ľud.

Môj sen

Ba či oheň v duši tvora,
lávou srdce spálené,
uhasil s kvapkou mora,
vraj to bolo súdené.

No náhoda je len boží trik,
túžba vo mne dávno vrela,
dokázal si poblázniť,
každý kúsok môjho tela.

Snami si blúdil hodný čas,
tmavou izbou, tmavé noci,
neprítomnosť, žiaden hlas,
no tie krásne tmavé oči.

Telo sa mi chcením chvelo,
pohľad pevný ako kov,
srdce moje ďalej krehlo,
vo väznici svojich snov.

Slepý dažď

Mladá dáma,
prečo sedíte v tom daždi sama?
Sadnem si ja k vám,
aj tak nikam nespiecham.

Slzy sa valia z každej strany,
aký je dôvod mladej dámy?
Ostal som tam sedieť bez jediného skutku,
pri tých očiach plných smútku.

Iba my, celí zmáčaní,
trápení častými dažďami.

Keď sa na moment zastavil čas,
začul som od vedľa tichučký hlas.

Hlas duše, ktorá šepká bôle,
no nikto ju z vlastnej vôle,
nemieni vypočuť.

Dvaja ľudia v daždi sedia,
aj bez slov ten dôvod vedia.
Pre mňa je už príbeh známy,
príbeh smutnej mladej dámy.

Ochladzovanie

„Leto bolo letné“,
keď sa ma zima opýta,
čo som robila v lete.

Polievka, čaj, žehlička
sú horúce.
Chili, piesok, lúče.
Bozk, vosk, sprcha.

To leto bolo
iba letné.

Syntax

Určovali sme dvojčlenné vety.
Z lavičky pred školou.
Ja som bola bez teba neúplná
a ty úplne vedľa.

Bufet

V bufete sa minuli bagety.

Stáva sa im to často.

V bufete sme sa minuli my dvaja.

Stáva sa nám to čoraz častejšie.

V bufete čakajú nový tovar.

Počkám si tiež...

Strach

„Si hore?“

„Nie, spím. Čo je?“

„Chcel som sa ešte spýtať...“ Odmlka. „Ale nič. Keď spíš, tak spi.“

„Už som aj tak hore. Hovor.“

„Bojíš sa niekedy?“ spýtal sa nesmelým hlasom a pozrel do tmy pod sebou, hoci na svojho brata nedovídel.

„Nie. Strach je hlúpy.“

„Mama vraví, že každý sa niečoho bojí. Vraj iba hlupák sa ničoho nebojí.“ V tme sa na chvíľu rozľahlo ticho. „Ja sa bojím skoro stále.“

Zamyslel sa nad tým, čo povedať mladšiemu bratovi. „Aj teraz sa bojíš?“

„Áno.“

„A čoho, prosím ťa?“

„Všetkého. Čo ak sa tá posteľ podo mnou prelomí, spadnem a zlomím ti nohu? Čo ak nás niekto ukradne? Čo ak mi zo stropu zlezie nejaký pavúk rovno do postele a v noci mi bude behať po tvári? To sa môže stať, určite ich je tu plno.“

„Čo ak nie je dobrý začiatok vety. Má nekonečne veľa riešení.“

Mladší brat akoby ho nepočul, len sa zamrivil v posteli a keď zavrzgala, nervózne stuhol.

„Čo ak nás rodičia v noci opustia? Čo ak nám mama ráno nespraví raňajky? Čo ak už nikdy nechutnám palacinky? Alebo také buchty. Nie, horúcu čokoládu so šľahačkou. To by som neprežil.“

Starší brat sa zasmial. „Ty si tuším vážne hladný.“

„Iba trochu. Ale chceš mi povedať, že ty by si prežil bez čokolády a gumených cukríkov?“

„Tak bez tých určite nie,“ odvetil s úsmevom.

Chlapec potichu zvýskol. „Vidíš, nachytal som ťa.“

„Čo?“

„No, nachytal som ťa. Ty sa bojíš sveta bez gumených cukríkov,“ vyhlásil hrdo.

„Ty trdlo, to bol iba žart.“ Zasmial sa a potom opäť ostalo ticho. „Ale predsa sa možno niečoho bojím.“

Nahol sa z postele tak, že mu hlava visela vo vzduchu. „Čoho?“

„Že sa ráno nezobudím.“

„Prečo by si sa nezobudil?“

„Veľa ľudí sa už nezobudí,“ skonštatoval vecne.

Ozvalo sa vŕzganie a tiché kroky na kovovom rebríku. O chvíľu sa mladší brat pritúlil ku staršiemu v jeho posteli. „Nemusíš sa báť, ja ťa určite zobudím.“

Stanica metra

Niektorí ľudia používajú na prepravu vlak, iní metro, autobus alebo auto. Dnes som sa rozhodla použiť metro, pretože ma v krátkom čase prepraví na väčšie vzdialenosti, a tak šetrí čas. Chystala som sa za kamarátom, ktorý býva len pár staníc odo mňa.

Keď som nastúpila, nestihla som sa ani usadiť a už sme uháňali podzemnými chodbami preč. Vyhliadla som si miesto na sedenie a usadila sa v smere jazdy. Poobzerala som sa a zistila som, že tam nikto nebol. Bolo to divné, pretože metro býva neustále plné. Možno je to kvôli tomu, že je dnes sobota. Metro zahlásilo moju cieľovú zastávku a ja som sa postavila k dverám a čakala, kým metro zastaví. To sa však nestalo. Neveriacky som civela cez presklené dvere metra a nechápala prečo. Metro uháňalo podzemnými chodbami bez zastavenia ešte asi pol hodinu a potom sa zastavilo. Neváhala som a okamžite vystúpila. To, čo som uvidela ma desilo. Ocitla som sa na zastaralej tmavej stanici a moje metro uháňalo preč. Po stenách boli porozbíjané dlaždice a zo stropu sa ťahali obrovské pavučiny. Takmer všetko osvetlenie bolo zničené, a to čo ešte fungovalo blikalo v nepravidelných intervaloch. Opatrne som hľadala východ a prechádzala opustenou podzemnou stanicou, na ktorej som nikdy pred tým nebola. Konečne som zazrela schody vedúce hore. Stúpala som po nich opatrne za svetlom, keď ma zrazu stiahlo niečo dole. Dopadla som na zem a udrela si o schod poriadne hlavu.

Prebudila som sa na tmavom mieste, bola mi strašná zima a triaslo ma. Uvedomila som si, že nemám na sebe žiadne tričko. Odrazu som začula straší krik a kvílenie. Zaostrila som zrak a zbadala pár blížiacich sa očí. Keď boli na dosah, zaostrila som siluetu postavy, ktorá mala len zopár rozčuchaných mastných vlasov a vychrtlé telo. Od strachu som zavrela oči a ani nedýchala. Keď som ich znova otvorila, nikoho tam nebolo. Na to som len ucítila tupú bolesť na hlave a odpadla som.

Keď som sa prebrala, ruky a nohy som mala zviazané v ťažkých kovových reťaziach a nemohla sa pohnúť. Kričala som na plné hrdlo: „Pomoooooc!! Je tu niektoooo! Pomôžte mi!“ Všade bola tma a ticho. Nikto mi neodpovedal, no neprestávala som kričať. Po vysilení som napla uši, či niekoho alebo niečo nezačujem. Počula som len kvapkanie vody. Cítila som strašnú bolesť hlavy a viac už nič... Zrejme som odpadla, pretože, keď som sa prebrala, bola som v nemocnici. Bola som celá dobitá. Chcela som vedieť, čo sa to vlastne stalo, no nik to nevedel. Lekári mi povedali, že je to zázrak, že žijem. Náhodní okoloidúci ma našli v blízkosti metra ležať na lavičke. Avšak, nezvestná som bola dva dlhé dni. Čo sa počas nich dialo bola pre mňa veľká neznáma.

Ešte v ten deň ma z nemocnice prepustili domov a ustarostený otec ma zaviezol domov. Strážil ma tam ako oko v hlave, stále sa ma vypytoval, ako sa cítim a či si na niečo nespomínam. Mala som však v hlave tmu. Večer pred spaním ma opäť začala pobolievať hlava a dostalo to také grády, až som si nahodila lieky proti bolesti a zaspala. Odrazu som sa neviem ako opäť ocitla na tej opustenej stanici metra. Predo mnou stál môj kamarát a to ma ešte viac vystrašilo. Bola tam však ešte jedna postava staršej ženy. Podišla som bližšie ku kamarátovi a bola som rada, že tu už nie som sama. No keď som ho chytila za plece, otočil sa ku mne a vylakane som zistila, že nemá na tvári oči a ani čelúšť. „Čo sa ti to stalo?“ Nemala som tušenie, čo sa to deje. Kamarát len vystrel ku mne ruky a objal ma. Snažila som sa utiecť, metala som nohami a rukami až som sa prebudila s krikom doma v posteli. Otec hneď pribehol ku mne. Pýtal sa ma, čo sa deje a tak som mu všetko so slzami v očiach rozpovedala. Zatváril sa záhadne a vybehol z mojej izby so slovami: „Počkaj tu chvíľu“. Nemala som v pláne nikam chodiť a nechápala som, čo sa to deje. Keď sa vrátil, v roztrasenej ruke držal starú fotografiu s obrázkom ženy. Ukázal mi ju a ja som hneď spoznala, že je to tá istá ako v mojom sne. „Viem, že o mame sa nechceš rozprávať, no toto je tvoja mama. Zomrela už veľmi dávno. Stalo sa to na stanici metra. Niekoľko ju tam prepadol a nechal vykrvárať.“ Povedal otec. Mal pravdu, o mame som nechcela nič vedieť, pretože som jej nevedela odpustiť, že nás opustila. Bola som ešte malé dievčatko. No toto ma naozaj prekvapilo. Hoci som bola v šoku, prišla na mňa neskutočná únava. Niet divu po tých liekoch proti bolesti. Potrebovala som si to celé dať v hlave nejako do poriadku. Pri tom som však zaspala.

Opäť som sa ocitla na tej záhadnej stanici metra. Bola tam tma a za mnou stálo mizerne vysvietené metro. Nastúpila som. Letmo som videla zopár cestujúcich pohrúžených do mobilov a dennej tlače. Zrazu som si uvedomila, že nemajú oči. Spomedzi nich ku mne kráčala postava ženy – mojej mamy. Sadla si ku mne, hladila ma po vlasoch a začala spievať uspávanú, ktorá ma desila. „Roses, Roses, Roses... Hop and go for Roses.“ Cítila som sa veľmi ospalo. Mama mi prezradila tajomstvo o týchto strašidelných snoch. Tieto sny nie sú obyčajné, ale sú to vízie. Vraj potrebuje dokončiť, čo nestihla. Viac si už nepamätám.

Dievča v bielom

Stará Mižákova rozhľadňa stojí za mestom. A kto je to Mižák? Nik nevie. Už to svedčí o tom, aká je rozhľadňa stará. Človek by si aj pomyslel, že takáto neznáma rozhľadňa v nie veľmi známom meste padá do zabudnutia. Mýlite sa, práveže naopak. V poslednej dobe sa jej popularita rozrastá. A nie vďaka výhľadu z rozhľadne. Je to kvôli javom, ktoré sa tam začali v poslednej dobe diať. Prízrak dievčaťa.

Prvýkrát ju videl miestny opilec, logicky, nik ho najprv nebral vážne. Lenže čím ďalej, tým viac ľudí videlo prízrak dievčaťa v bielom.

Umrela tak, že sa zrútila z vrchu rozhľadne. S nejakou partiou hrali pravda alebo odva-ha. Vraví sa, že jej vlastná sestra dala výzvu vyjsť až na vrch výhľadne. Na vrchu chcela zamávať partií dole, oprela sa o zábradlie celou svojou váhou a to sa zrútilo aj s ňou. Bolo po nej.

A prečo toto celé rozprávam?

Rozhodol som sa odhaliť pravdu za dievčaťom v bielom.

Dnes je to už šiesty deň, vlastne noc, mrhania môjho času čakáním na niečo nadpri-rodzené. Kráčam po praskajúcich schodíkoch a v tichosti dúfam, že sa rozhľadňa v tomto momente nerozpadne. Zastavím sa na prvom poschodí vyhliadkovej veži. Vyššie necho-dím. Sadnem si na zem a vytiahnem kameru. Zapínam nahrávanie.

- Deň šesť, doposiaľ stále nič - vravím do kamery.

Následne ju položím na zem. Čakám. Svetlo baterky upieram o zem. Som tu už šesť dní a NIČ. Naozaj, nič zvláštne sa tu nedeje.

Sedím, najprv sa sústredím, ale potom mi to nevydrží a driemem.

Buch a prásk! Na poschodí nado mnou niečo treslo. Začínam sa báť.

Musím ostať kľudný. Zhlboka sa nadýchnem a vydýchnem. Najradšej by som v momen-te zobral nohy na plecia. Lenže ak by som to spravil, tak rovno môžem odhodiť môj sen. Chcem sa stať slávnym na Youtube. Lenže musím niečo natočiť. Niečo, čo zaujme diváka. Ľudia milujú strašidelné veci. A keď zachytím tie nadprirodzené javy na kameru, zverím video na internet. Tam si to všimnú ľudia a samozrejme, aj médiá.

Hoc neviem, že čo by si o tomto myslela moja mama...

Zrejme by sa jej to nepáčilo. Ale na tom teraz nezáleží, lebo je v práci a o ničom nevie.

Buchnutie nado mnou sa zopakuje. Zdvihnem zo zeme kameru a šepocem:

- Počuť buchtot. Ide to z hora.

Následne ju položím späť na zem.

To búchanie nie je priamo nado mnou. Môže to byť na treťom alebo na štvrtom (posled-nom) poschodí.

Ale mám pocit, že sa to približuje ku mne. Akoby niekto veľmi pomaly šiel dole po schodoch a búchal. Stále sedím, neviem, čo mám teraz robiť.

Sedím tu už dlhšiu chvíľu a stále počujem iba kroky a buchot.

K tomu buchotu sa pridá už aj vrčanie a vzdychy. Takto to ide už hodnú chvíľu, ale nikto neprichádza.

A zrazu ticho.

To ticho je asi desivejšie ako celý ten hrmot.

Počujem, ako hlasno dýcham. Snažím sa dýchať tichšie, ale nedokážem. Prepadla ma panika.

A zrazu počujem obrovský buchot. Niečo biele beží dole po schodoch! V momente beriem nohy na plecيا.

Beží to za mnou a máva nejakou pálkou. Panika rozhoduje za mňa. Nezoberiem kameru, padne mi baterka a pod nohami sa mi prepadne schod. Zachytím sa o zábradlie. Celé zle. Dychčím. Snažím sa v rýchlosti spracovať všetko, čo sa práve stalo.

Neviem, že čo to do mňa vošlo, ale mierim naspäť hore. Vybehnem na poschodie a zdrapnem baterku a kameru. Všimnem si bielu škvrtu rútiacu sa hore schodmi. Žeby sa teraz naháňačka otočila? Mal som zrejme netriezve myšlienky, keď som sa za ňou rozbehol. A to som si myslel, že ja som tá korisť.

Bežím za ňou po schodoch, počujem ako dychčí, aj ja dychčím. Počujem žalostné zavíjanie schodov pod našimi nohami. Dobieham ju.

- Kto si? - kričím.

Neodpovedá.

A zrazu sa mi pred očami stráca. Zmizla s hlukom. Zastanem a obzerám sa. Kde zmizla? Počujem ženské jačanie. Obzriem sa na schody a ďakujem bohu, že som nešiel ďalej. Prepadol sa schod a ona visí na zárubni schodov.

- Prosím, pomôž - prehovorí.

A pritom má pár centimetrov pod nohami pevnú plochu - nižšie poschodie. Je toto trik? Nie, ona sa naozaj bojí. Má slzavé oči...

Som zmätený, toto nemôže byť žiadne strašidlo, ale človek. Zrejme má panický strach z výšok. Podávam jej ruku a vyťahujem ju na schody. Keď som ju vytiahol na schody a už aj pustil, začala bežať po schodoch dole. Predbieham ju a zastanem tesne pred ňou, čiže do mňa vrazí.

Až teraz som si všimol strašidelnú masku. Lenže maska nie je na tvári, ale jej visí na krku. Musela jej sklízuť dole. Začnem si všímať jej tvár viac, chcem si ju zapamätať.

V momente pochopím celú situáciu.

- Prečo by si to robila? Strašíš ľudí a oni si myslia, že je to ona... to dievča, čo... ale kto je taký otrasný človek, že využije smrť dievčaťa na svoju zábavku? - som z nej znechutený.

- Je to otrasné - krútim hlavou.

- Že to vravíš zrovna ty! Vidím ťa tu už niekoľko dní. Beháš tu s kamerou a snažíš sa zviditeľniť na smrti mojej sestry... a vypni tú kameru!

Načiahne sa po nej a ja ju odtiahnem. Aj som zabudol, že stále nahrávam.

- Vymažem to.

- Ukáž mi ako to mažeš.

Neprotestujem. Odkedy viem, že ide o jej sestru, atmosféra sa zmenila. Jej oči už nie sú plné slz, ale hnevu. A ja som odrazu maličký. Sedím na dolnom schode a čakám, ako sa situácia vyvinie. Postaví sa a kráča dole. Opráša si biele šaty, no desivú masku nenasadí. Zrejme tie šaty sú časť jej kostýmu.

- Kam ideš?- jazyk mi vychrlí.

- Nejdem čakať, kým sa zrúti ďalší schod.

Ide dole po schodoch.

- Stoj! - okríknem ju.

Zastaví sa.

- Mám pre teba otázku. Prečo to robíš?

- Neodpoviem, po kedy som si istá, že nemáš zapnuté nahrávanie.

Prikývnem, ide ku mne. Podám jej kameru, skontroluje a vracia mi ju. V jej tmavých očiach už nevidím toľkú zlobu. Čakám, že rozpovie celý príbeh. Namiesto toho kráča ďalej po schodoch.

- Čo robíš? Ved' si mi slúbila, že ak ti ukážem, že nenahrávam, mi to prezradíš.

- Nedlžím ti žiadne odpovede. Pokazil si všetko.

- Dlížiš. Kvôli tebe som vymazal to video. Zaslúžim si vedieť pravdu.

A tu sa ocitneme tam, kde sa to celé začalo. Prvé poschodie výhľadne.

- Ale čo ak to prezradíš?

- Nemám čo.

- Ukáž kameru.

Naťahuje sa pre ňu.

- Ty mi fakt neveríš- zamrmlam si a podávam jej kameru.

- Nie, neverím. Slúb mi, že keď ti to poviem, budeš o tom mlčať a dáš mi pokoj.

- Sľubujem.

Podá mi ju späť. Sadne si na zem a ja vedľa nej.

- Všetko sa to začalo starým Gustom. Nevie, či si to počul..

- Počul- prikývnem, nech sa dostaneme k veci.

- Vieš, prečo mieril k rozhl'adni? Chcel sa zabiť. Vykrikoval, ako skočí a šialene sa pritom smial. Stála som vtedy na vrchu rozhl'adne, na mieste katastrofy. Počula som jeho kroky, kráčal na vrch. Nevie, ako mi to napadlo, proste sa to stalo.

Tvárila som sa, že som strašidlo alebo duch, vlastne čokoľvek neľudské, nech ho vystraším. Fungovalo to. Od strachu utiekol, ale vyriekol časť svojej príhody na druhý deň. Nie tú ako chcel skočiť, ale tú, ako videl ducha. Nikdy som nechcela, aby si ľudia mysleli, že je to Sofia...

- Prečo si naďalej predstierala, že si Sofia?

- Ja som nikdy nepredstierala, že som Sofia, len nejaké strašidlo. Žiaľ, ľudia si to vysvetlili inak.

- Ale prečo si v tom pokračovala?

- Ty nechápeš?! Ty si jeden z dôvodov prečo. Ľudia ako ty, mnohý sem chodíte aj napriek zákazu vstupu a ignorujú, že je to tu celé zapáskované. Snažila som sa ich vystrašiť,

ale totálne som zlyhala. Chodia sem partie a predvádzajú sa navzájom, kto vyjde vyššie. Dokonca sú tu i šialenci, ktorí sem chodia len kvôli strašidelným príbehom a chcú zažiť adrenalin. Akoby Sofiina smrť nebola nič vážne. Ľudia sa z toho vôbec nepoučili. Myslia si, že sa to im stať nemôže. Vždy si myslíme, že zlé veci sa dejú len iným, nie nám. Ale zrazu prásk! A všetko je inak.

- A ty si v čom iná, ako tí ľudia, čo si spomínala? V čom si sa ty poučila?

- O čom to ty rozprávaš?! Prišla som o sestru a nechcem, aby niekto ďalší umrel. Toto pre teba nie je dosť veľké ponaučenie? Nie som ako ty! Prídeš sem a snažíš sa zviditeľniť na smrti mojej sestry. A potom na mňa vyletiš, že v čom som sa JA poučila.

Som ohavný človek. Tie slová vyzneli z môjho jazyka inak, ako v mojej mysli.

- Nemyslel som to tak urážlivo. Keď vidím, že sa snažíš uchrániť iných pred nebezpečenstvom, a seba nechrániš, je mi ťa ľúto. Ty si myslíš, že tebe sa toto stať nemôže, však?

Vzdychne si a prikývne.

- Aj ja si myslím, že mne sa to stať nemôže- poviem ticho.

- To je chyba.

Nachvíľu je ticho.

- Neviem či som si zrovna myslela, že mne sa to stať nemôže. Bolo mi to jedno. Chcela som ľudí varovať. Ale skutočnosti som nikoho nevarovala. Došlo mi to až teraz. Pokazila som to.

Chytí si hlavu.

- Ale... chcela si tomu zabrániť, snaha sa cení.

Práve som povedal ďalšiu blbosť. Prečo niekedy otváram tie ústa? Vôbec neviem, čo povedať. Nikdy som sa nestretol s niekým, kto trpel ako ona.

- Môžem niečo povedať?

- No povedz, aj tak to povieš.

- Uprednostňuješ iných pred sebou. Popravde, je to hrozné. Zrejme si vyčítaš, že je to tvoja vina.

- Ako o tom vieš?- skočí mi do reči.

- Počul som to. Ale ty si nemohla vedieť, čo sa stane. Je vidno, ako vo vnútri sa za to zožieraš a ničí ťa to. Takto sa z teba stane obyčajná troska a jedného dňa sa zlomíš. A nik ťa nedokáže z tohto cyklu dostať, len ty. Je mi to celé ľúto a zároveň sa ospravedlňujem, pretože som sa správam ako debil. O tomto celom pomlčím a nechám ťa už na pokoji.

Postavím sa na odchod. Zosponu niekto svieti baterkou. Skrčím sa.

- Niekto tu je. Pozri. Dole je svetlo.

Vykukne.

- Čo teraz?

- Neviem, ty si na to expert.

Zhlboka dýcha. To dievča zrazu nevie čo robí, skrčí sa a snaží sa schovať.

- Čo robíš?- šepocem jej.

- To je môj otec.

Vykuknem spoza zábradlia. Polícia. Do riti! Do čoho som sa to zamotal?

- Tvoj otec je policajt?

Nečakal by som, že dcéra poliša takto vystrája.

- Ale čo tu robíš?- pýta sa len tak do vzduchu.

- Nevidel nás?

- Nie, nevyzerá vôbec rozrušene. Zrejme ide prepáskovať vchod.

- Keď tu strašíš, vidíš svojho otca bežne?

- Nie, vôbec som nevedela, že on to tu páskuje... nikdy som ho tu nevidela.

Jej oči neupierajú zrak na mňa, ale na jej otca. Je v šoku.

Jej otec má v rukách kyticu nejakých bielych kvetov. Položí ju nabok a strhne zvyšky otrhanej pásky s nápisom ZÁKAZ VSTUPU. Lepí tam novú pásku. Keď je vchod výhladne zablokovaný, zdvihne kyticu a položí ju na prvý schodík výhladne.

Po týchto schodoch niekedy prešla. Tu kráčala k smrti. Možno aj stála na tomto mieste, tam, kde teraz stojím ja. Ani ona nemyslela, že sa jej môže niečo stať.

Toto je realita, takéto veci sa dejú, aj keď si to nepripúšťame.

Vidím, že obaja plačú.

Cítim to nepríjemné hlučné ticho. Tie tlmené výkriky bolesti. Samozrejme, moja duševná bolesť sa ani z malej časti nevyrovná bolesti, ktorú cítila ona, alebo bolesti, ktorú cítia jej blízki. Cítim sa hlúpo. Toto sú reálny ľudia, nie vec, z ktorej by sa človek mal snažiť zviditeľniť.

Vytiahnem z vrečka vreckovku a idem jej zotrieť slzu. Zľakne sa a zhíkne. Jej otec si to všimne. Baterku namieri na budovu. Obaja zbehneme na opačnú stranu poschodia.

- Vylezte z tade! Viem, že ste tu.

Mlčíme.

- Posledné varovanie. Toto je naozaj nebezpečné miesto.

Obaja sme v šoku, neviem, či sa viac trasie ona alebo ja.

- Musíme ísť dole- povie.

- Čo?

- Musíme sa dostať po zábradlí dole. Pôjde za nami.

- Ved' sa to zrúti aj s nami - zamietam jej šialený nápad.

Má toto dievča aj iné nápady?!

Následne ma strhne k zemi.

Počujem vŕzganie schodov. Ide za nami.

Nie je čas rozmýšľať. Kláčime pri zábradlí. Hádam si nás nevšimne. Ja z jednej strany, ona z druhej. Ani to nevyzerá, že sa pred ním skrývame, skôr to vyzerá, že na neho čakáme. Čo plánuje spraviť?

Schody sa osvetlia. Vidím jeho nohy. Ešte dva schodíky a je na vrchu. Ešte si nás nevšimol.

Už nie je na schodoch. Nevšimol si nás. Kráča dopredu a svieti.

A ona sa zrazu rozbehne dole po schodoch. Bežím za ňou. Neostáva mi nič iné. Prečo sme nepočkali, kým ten muž vyjde na ďalšie poschodie? Teraz ho máme v päťách. Jediná výhoda je to, že aspoň vidíme, lebo má zapnutú baterku.

Uľavilo sa mi, keď sa mi nohy dotkli pevnej zemi. V tom momente sa objavilo nekonečno

veľa miest na útek, ale najprv sa ho musím zbaviť. Zrýchľujem. A svetlo, ktoré mi osvetľovalo cestu kleslo dole. To znamená, že padol. Aj ona si toho všimla. Zastane a rozmýšľa. - Bež! - okríknem ju a ona sa spamätá.

Jej otec má šťastie, že padol tu (na tráve), nie dolu schodmi.

A my dvaja bežíme. Svetlo nám už neukazuje cestu. Bežíme naslepo.

Až keď som si istý, že sme dostatočne ďaleko, zasvietil som svetlom mobilu. Vlastne opravím sa: Až keď som si bol istý, že som bol dostatočne ďaleko, zasvietil som svetlom mobilu...

Pri behu mi niekam zmizla. Možno sme neutekali spolu, len naraz.

A tak kráčam domov. Potajomky, v hĺbke tmy, akoby sa nič nestalo. Akoby som sa nedozvedel pravdu za dievčaťom v bielom. Pravdu, ktorú nikdy moje ústa neprezočia. Pretože niektoré pravdy nepotrebujú byť nahé pred svetom...

poézia

Alica Bartoš 64

Mateo Ďurina 66

Sebastián Miškovský 70

próza

Barbora Gajdošová 71

Richard Fialka 72

Tereza Filínová 74

Samolúba žirafa

Ja som tá žirafa,
bláznivá a divá.
Bez môjho dlhého krku,
by som bola veľmi clivá.

Mám rada listy a bambusy,
čo vysoko na strome rastú.
Nie jedenkrát, som si pre svoju pažravosť
spôsobila na tvári chrastu.

Z bambusov a listov,
pibrala som kilá.
Vzápätí nato, som
prestala byť milá.

Ťažil ma môj šeredný vzhľad,
tak ma premohol športový hlad.
Cyklistika, gymnastika raz za čas do fitka,
hneď sa začala formovať moja pekná rička.

A teraz viem Vám povedať z voleja,
že bambusy a listy sú pohroma.
Ostávam ja pri zelenej tráve,
Nemôžem už pribrať ani kilo, mala by som na mále.

Morky

Máme doma dve morky,
čo ľúbia suché kôrky.
Po záhrade behajú,
všetko zelené spapajú.

Moriak sa svojou veľkosťou pýši,
keď ho zbadá morka,
hneď sa schová v skrýši.

Sú pýchou našej záhrady,
kto ich zbadá hneď ich pochváli.
Do krásy nám pekne rastú,
Budeme mať dobrú baštu.

NANA

Mám doma takého psíka,
ktorý má také ostré zuby ako dýka.
Na záhrade sa rada jaší,
naše susedky rada plaší.

Keď sa pri nej zjavím vonku,
je to vždy pohroma.
Všetky moje hračky
musia von z dvora.

O leňochodovi

Na veľkom strome žil leňochod,
ktorý zliezal dolu, len keď potreboval na záchod.
Bolo mu smutno, že bol sám,
v dedine ho prezývali Abrahám.
Celé dni na strome visel
a na svoju samotu myslel.
Nikto ho nemal rád,
lebo bol pomalý ako slimák.
Je to totiž najpomalšie zviera na svete,
ale o tom už asi všetci viete.
Pomalší je už len slimák lebo nemá nohy,
preto nemá na behanie vlohý.
Celý deň dolu hlavou visí,
chutia mu len šťavnaté listy.
Srst' mu na zeleno zarastá a rastie opačne,
čo nie je až také veľké šťastie.
Málo kto ho na strome zbadá,
keďže na neho mach sadá.
Abrahám je leňochod celkom iný,
rozhodol sa zliezť zo stromu bez viny.
Rozhodol sa nežiť na strome sám
a pôjde si hľadať priateľku niekde tam.

Jeden krok mu trvá takmer hodinu,
takto si on nezaloží rodinu.
Dlhé nechty bránia mu v chodení,
rýchlejší je v plávaní.
Jeden krok dopredu, dva cúva,
v tom do neho ďalší leňochod nabúra.
Stretli sa im pohľady a pach,
obaja majú na sebe rovnaký mach.
Kožuchy špinavé, chlpy naopak,
obaja sa stretli je to tak.
Už si padli do oka,
ich priateľstvo nebude muka.

Vyzerali ako šťastný pár,
predstavil sa ako Abrahám.
Pozval ju na svoj strom,
aby si tam postavili dom.
Cestou naspäť išli pomaly,
aby sa po ceste lepšie spoznali.
Predstavila sa ako Anabela
a chcela by Abraháma za manžela.
So svadbou obaja súhlasili
a spolu pomaly žili.

Lama

Raz som na futbale bol,
kde lama dala gól.
Zaujímať som sa o taký futbal začal
a rovno za trénerom som kráčal.
Pýtal som sa, že hej,
ako by som sa mohol dostať k lame tej.
Podpis som si chcel od nej pýtať
a na tréningy sa zapísať.
Robím dobre snád',
keď chcem v tíme s lamou hrať.
Lama sa pyšne predstavila,
aj keď dres s číslom nula nosila.
Keď sme hrali náš prvý zápas,
bol to veru riadny trapas.
Cez svoju ofinu nič nevidela,
do lopty sa ani raz netrafila.
Pred bránou ostala stáť
a prestala úplne hrať.
Zohla svoju hlavu strapatú
a dala sa žuť trávku.
Rozhodca vytiahol červenú kartu,
vraj nie je čas na prestávku.
Lama sa však odula
a poriadne si odpľula.
Chcel som situáciu odľahčiť,
aby sa lama prestala nervačiť.
Nuž som na ňu vysadol
a tak som dal náš prvý gól.
V tej minúte sa zápas skončil
a ja som od radosti z lamy skočil.
Zlomil som si pri tom nohu,
musel som mať dlahu.
Takto sa skončila moja kariéra futbalistu,
dva mesiace nedám nohu von z gypsu.

Krtko vs dedo

Boli prázdniny a bol som u deda,
nerobiť zle sa tam nedá.
Mal som pripravených veľa nápadov,
ako vylepšiť dvor dedov.

Chcel som si najprv presadiť hrášok z domu,
vykopal som však dosť veľkú jamu tomu.
Ako som tak kopal,
vtom na mňa z jamy krtko kukal.
Kričím o pomoc,
už je toho na mňa moc.
Dedo prišiel s lopatou a fúrikom,
rovno za mojím krikom.
Zobral do rúk lopatu,
naložil mu za mňa odplatu.
Zapchal mu dieru, založil ju drevom
a je po ňom, myslel si dedo s hnevom.
Nebol to však až tak dobrý nápad,
krtko vyryl novú dieru a urobil výpad.
Dedovi sa zazdalo,
že sa v očiach krtkových iskrilo.
Vedeli sme, že sa začal veľký boj,
buď vyhrá dedo alebo ten kovboj.
Jednu vec sme netušili,
že sme krtkovu veľkú rodinu zo spánku vyrušili.
Kým sme jedného naháňali,
jeho bratranci a sestry už záhradu obrábali.
Dedo behal ako splašený kôň
a ja som vedel, že toto bude deň môj.
Tam, kde on buchol, ja som skočil
a bezočivého krtka do vreca strčil.
Cítil som sa ako víťaz na olympiáde,
od blata som mal tvár, ruky aj gate.
Keď sme posledný odstránili krtinec,
netušili sme, že pod hruškou ostal ešte ich bratranec.
Krtkov sme vypustili na veľkú lúku,
tam nech robia inému muku.
Spokojne sme si ľahli spať
a ten jeden krtko začal pekne zas orať.

Krajinka

Cestička poľná, kľukatá
farebné kvietky na lúke poráta
nenáročná, skromná, prašná,
obyčajná, všedná, zvláštna...
Keď sa sniežik na jar topí
vyblednú všetky chladné stopy
po daždi rozmočené
kamienky klzké
chodníčky sú široké
inokedy štíhle, úzke
lemujú ich rozkvitnuté stromy
svetlo sa v korunách záhadne lomí
slnečné lúče horúce, letné
kroky nesmelé, opatrné, smutné...
Vinú sa v údolí ako stužka zamatová
prechádzajú krajinou zas a potom znova.

Lavička

V jednom mestskom parku bola lavička. Stála tam už niekoľko rokov. V zime, v lete, aj tie najhoršie búrky prežila. A prežívala všetky príbehy svojich návštevníkov. Ľutovala ich keď boli smutní a tešila sa, keď prežívali radosti. Lavička bola zázračná. Vedela sa ľuďom vryť do ich mysle.

Jej pravidelnou návštevníčkou bola dôchodkyňa Milka. Milka mala lavičku na pol cesty z obchodu. Aj dnes išla s plnou taškou. Mali prísť jej deti a vnúčatá. Žiaľ nechodili často a bola z toho veľmi smutná. Premýšľala, že im upečie ich obľúbené koláče. „Dúfam, že prídu. Nie ako minule.“ Pomyslela si Milka a so vzdychom odkráčala domov. Lavičke z toho bolo veľmi smutno. Aj ona cítila samotu, keď k nej nikto neprišiel.

Onedlho prišla mamička Jana so svojou malou dcérkou Elizabeth. Jana bola práve na materskej dovolenke. Zastavili sa vždy keď išli z prechádzky. Obidve si lavičku obľúbili. A obľúbila si ich aj lavička. Elizabeth radostne ukazovala na spievajúce vtáčiky v korunách stromov. Džavotala presne ako tie vtáky, pomyslela si lavička. „Pod' Elizabeth, už musíme ísť domov. Vidím, že si unavená.“ Povedala Jana a lavička im v duchu zamávala.

O niečo neskôr si na lavičku sadol neznámy muž s kyticou. Lavička ho predtým ešte nikdy nevidela. Sadol si a v tom mu lavička začala čítať myšlienky. Pravdepodobne bol zaľúbený. „Toto je moje prvé rande. Dúfam, že príde.“ Neznámy zdvihol zrak a pred ním stála ona. Žena v červených šatách bola nádherná. Pobožkali sa, muž jej podal kyticu a zaľúbene odkráčali ruka v ruke.

Na okolie parku padol súmrak a lavička ostala zahalená tmou. Pomalým krokom sa priblížil miestny bezdomovec Juraj. Ľahol si a potichu plakal. Lavička nemala rada tieto chvíle. Aj ona plakala spolu s ním. Juraj si predstavoval svoju nádhernú mladosť, svoju rodinu, svoje deti... Zavrel oči a po čase zaspal. Opäť sa mu snívало o mladosti, rodine, deťoch a teple domova.

Svitá a Juraj pomaly odchádza. A lavička vie, že príde znova.

O načisto obrátenej rozprávke

Milé deti, tento príbeh píšem v načisto obrátenej krajine. Že mi neveríte? Chcete vedieť, čo to je za zvláštnu krajinu? V tejto krajine sa musí chodiť po rukách, domy sú obrátené, a preto všetky hned' padajú. Je to tu zvláštno, no aj na tejto krajine je niečo dobré. Je tu platný zákon, že musí byť všetko obrátené hore nohami. Aj príbehy. A aby som neporušil zákon, tak aj ja musím tento príbeh napísať naopak. Zlý sa tu stávajú dobrými rovnako ako aj v mojej rozprávke. Tak pozorne počúvajte, čo som napísal.

Bol raz jeden hrad. V tom hrade býval kráľ, kráľovná, princezná a princeznin snúbenec. Všetci si nažívali pokojne až do jedného dňa. V ten špeciálny deň prišiel drak.

No tak počkať. Vy si myslíte, že Drak unesie princeznú a princ ju zachráni. Boli by ste prekvapení, ako sa to stalo naozaj.

Drak priletel. Bol to počudovane dobrý drak. Pristál pred hradnou bránou. Hradná stráž však nevedela, že je to dobrý drak a začala sa báť. Hned' začala vyvolávať do megafónu: „Prišiel drak! Zachráň sa kto môžeš!“ A tak sa tento deň začal. Stráž hned' zutekala, no drak zakričal: „A prečo sa ma bojíte?“ Hradnej strážni sa to hned' nejako nezdalo, a tak prišla ku drakovi. Rytier mu odpovedal: „Ved' si drak! Ved' ty chceš, aby sa ťa všetci báli!“, nechápal rytier. „Ty máš hned' predsudky! Neznášam ľudí. Hned' majú predsudky voči drakom že chcú uniesť princeznú a potom ju zorať! Ja takéto úmysly nemám! Vpusti ma dnu! Inak ti ukážem aké mám plamene! Či vlastne kvetinky.“ Rytieri nechápali. Doteraz si nevšimli, že drak nie je sfarbený do tmavo červenej farby ako to vždy býva. Bol ružový. Rytier sa hned' začal smiať. „Hahaha! Ved' ty si ružový! Hahaha!“ Hned' ako to rytier povedal, znova sa začal smiať. Teraz si dokonca všimol, že drak rozpráva akýmsi tenkým hlasom. Obaja rytieri z hradnej stráže padli na zem a váľali sa na zemi od smiechu. Drak sa im pozdravil: „Dovidenia!“ Lebo vedel, že u nich nezíska to čo chce. Vošiel za hradby. Vošiel do hradu. V hrade boli modré koberce. Drak sa každému človeku, ktorého stretol slušne pozdravil. No všetci, ktorých pozdravil, hned' zutekali. Až prišiel do komnaty princa. Zakričal naňho: „Hej, idem si po teba.“ „Po mňa?“, váhavo sa spýtal princ. „Áno, po teba!“ „Nie náhodou po princeznú?“, nechápavo sa spýtal princ. „Nie, som si istý, že som si prišiel po teba!“ Drakovi sa nepáčilo že mu princ kládol samé otázky, a že si z neho robil žarty. „Princ, budúci kráľ. Prišiel som ťa pozvať na kávu! V našej rodine je dlhá tradícia pozývať princov na kávičku do môjho paláca. Aby to bolo formálne a slušné,

tak ti dám aj pozvánku. Príde tam veľa ľudí...“ Drak nestihol dohovoriť a vo dverách sa zjavila princezná. „Drak! Ty mi môjho princa nezoberieš! Čo si o sebe myslíš!? Že môžeš len tak prísť do hradu, ukradnúť ho a zobrať ho?! To veru nie, takéto veci sa v mojom paláci diať nebudú!“ Vtedy prišiel aj pán kráľ. Ten z toho narobil ešte väčšiu trmu-vmu! Zvolal: „Povolajte vojakov, aj strážu! Všetkých na hrade!!! Už aj sa tam zbehli slúžky, komorné, rytieri a samozrejme nechýbala ani kráľovná a dvorne dámy. Kráľovná skríkla: „ Drak vypadni z nášho hradu lebo inak, inak, dvorne dámy, čo sa s nim stane ak neodíde?“ „No mohli by sme mu pohroziť, že náš princ mu odsekne hlavu!“ „Áno, princ ti odsekne ti hlavu!“ Všetci začali skandovať. Boli takí vystrašení, že si ani nevšimli, že je ružový. „A čo ak sa princa nebojím, ale bojím sa princeznej?“ Dvorania takú odpoveď vôbec nečakali, a vtedy si všimli, že je ružový a aký má smiešny hlas. „Hahaha!“ Ozývalo sa z hradu ešte dlho predlho, až dovtedy, kým drak nezmizol, lebo nechápal, na čom sa všetci smiali. No smiech sa ozýval aj dlho potom. Drak si mrmlal po ceste naspäť domov. „Nechápem, čo sa im zdalo na mne smiešne!? Ved’ ja som drak, ktorý vzbudzuje hrôzu vo všetkých zvieratách aj ľuďoch! Asi to nikdy nepochopím.“ Doma mu jeho mama povedala: „Tak čo, doniesol si nejakú princeznú, ktorú by sme si mohli dať na obed?“ „Nie, všetci sa mi v tej krajine smiali. Nechápem prečo. Počuješ smiať sa nejakých ľudí?“ Dračica sa započúvala. „Áno niečo počujem. A asi aj viem prečo. Ved’ ty si bol v obrátenej krajine! Všetko je tam hore nohami a aj to, ako vyzeráš a aj tvoje myšlienky! Asi si si poplietol mapu.“ „Aha, takže tak to bolo!“ Konečne mu všetko začalo dávať zmysel. „Naobedujem sa, a potom idem uloviť princeznú.“ „No dobre, ale až keď sa posilníš,“ usmiala sa mama dračica.

No vidíte. Nakoniec to nebol obyčajný príbeh. Možno sa teraz pýtate: „Ulovil drak nakoniec princeznú?“ Nie. Princ ju však nezachránil. Zachránil som ju ja, a to tak, že som zazvonil na zvonček „Cililing“ a rozprávky je konček.

A ešte som zabudol niečo dodať. Konala sa veľkolepá svadba, na ktorú bol pozvaný aj pán drak. Ten pozvanie rád prijal, lebo opäť mohol byť dobrým drakom, ružovým a jedinečným. Nikto sa nesmiel, všetci plakali, tak ako sa v obrátenej krajine pri veľkom šťastí predsa patrí.

A teraz už naozaj zvoním na zvonček a rozprávky je

koniec...

O ružovom psovi, ktorý vedel lietať

Bola raz jedna fenka, ktorá sa volala Žužu. Bola veľmi šťastná. Dávali jej jedlo a spávala v posteli. Len jedna vec jej chýbala – kamarát. Často preto bola veľmi smutná. Jedného dňa ale svojho kamaráta stretla.

Bol to psík menom Jeti. Bol zvláštny, pretože bol fialovej farby. Raz Žužu spolu s Jetim utiekli. Stretli za dedinou na lúke. Žužu mala jedno veľké tajomstvo. Vedela totiž lietať. Keď spolu s kamarátom prišli na lúku, Jeti zrazu vzlietol. Žužu neverila vlastným očiam. Aj jej kamarát vie lietať. Tak sa prestala hanbiť a vzlietla aj ona. Spolu vyleteli nad oblaky. Boli už dosť unavení, tak hľadali miesto na spanie. Našli peknú útulnú búdku v oblakoch. Vošli dnu a uložili sa na spánok.

Boli však veľmi hladní. Tak sa začali rozprávať o jedle. Rozhovor však dlho netrval. O chvíľu sa z búdky ozýval iba chrapot „chrapčí, chrapčí...“. Ráno vstal prvý Jeti. Zobudila ho vôňa mäsa. „To je pre Teba“, povedala Žužu. A v papuľke držala veľkého tučného potkana. „Potkan?“ začudoval sa Jeti. „Ty si ešte potkana nikdy nejedol?“ „Nie, ale teším sa, mňam.“ „Počuješ to?“ opýtala sa Žužu s plnou papuľkou. „Čo?“ „Také cinkanie.“ Tu sa zrazu pred nimi zjavila zvláštna bytosť. „A Vy ste kto?“ opýtali sa naraz. Bola to kráľovna Eleonóra. „Wau, tak Vy ste kráľovná...?“ opýtala sa prekvapene Žužu. „Môžeme ísť s vami?“ opýtali sa psíky. „Samozrejme“, odpovedala im kráľovná. „Ste poslední na týchto oblakoch.“ „Naozaj?“ „To sme teda netušili,“ povedali svorne kamaráti. Išli teda s kráľovnou nad oblaky. Zrazu zbadali krásne kráľovstvo. Pristúpilo k nim malé dievčatko.

„To je Ínyt,“ predstavila dievča psíkom kráľovná. „Prevedie vás celým hradom.“ Po hodine putovania všetkými komnatami sa dostali do hlavnej miestnosti hradu. „A to je čo?“ opýtala sa Žužu. „To je žuvačka,“ odpovedala Ínyt. Psíkovia neváhali a ochutnali ponúknutú žuvačku. Prvá skúsila Žužu. Zalepili sa jej labky aj ňufák. Neskôr žuvačku ochutnal aj Jeti. Ten si zase zalepil celú papuľku. Ínyt im pomohla. Vzala ich do kúpeľne, poumývala ich od žuvačky. Keď sa psíky lepšie porozhliadli po kúpeľni, skoro odpadli. Bola veľká ako dva svety. Bola v nej veľká vaňa a päť umývadiel. Z vodovodných kohútikov tiekla farebná voda. Z kúpeľne sa presunuli do jedálne. Tá bola veľká ako tri svety. Na obed im ponúkli kuriatko s granulami a ako dezert mali zlatý puding. Po obede ich vzala Ínyt do izby. Bola obrovská, farebná a posteľe také krásne, že sa to nedá ani slovami opísať.

Písací stôl bol dlhočizný. Mohli by na ňom písať úlohy aj desiati naraz. Uložili sa do postelí na spánok. Zrazu začala obrovská búrka. Psíky okamžite vyskočili z postelí a začali zachraňovať všetko v hrade, aby nič nezničila voda, ktorá zatekala popod strechu. Zrazu začuli obrovskú ranu. To udrel blesk a zapálil kráľovský dvor. Zhora sa nedalo dostať bezpečne na dvor. Žužu rozžula žuvačky, nalepila na okraj strechy a ako na gume sa na nich spustili na dvor a oheň zahasili. Žužu bola za hrdinku. Vymenovali ju za princeznú a ako princa si vybrala Jetiho. Po čase im ale začalo byť veľmi smutno za rodinou. Žužu mala najradšej svoju malú paničku Lili. Ona ju stále krmila, spala s ňou v posteli. Tak sa psíky rozlúčili s kamarátmi v zámku a vrátili sa domov. Lili sa veľmi potešila. Keď sa zvitáli, sadli si k stolu a spolu sa najedli. Po dlhej ceste bola Žužu veľmi unavená. Keď zaspala, sníval sa jej krásny sen. V ňom bola spolu s Lili v zámku. V skutočnosti by to ale nebolo možné, lebo do obláčikového zámku nesmeli vstúpiť ľudia zo zeme.

Keď sa Žužu zobudila, bola celá šťastná, že je doma so svojou paničkou. A ak žijú dodnes, tak sú spolu šťastné.

